

НАРЕДБА № 6 от 26.11.2003 г. за изграждане на достъпна среда в урбанизираните територии (отм.)

Издадена от министъра на регионалното развитие и благоустройството, министъра на земеделието и горите, министъра на труда и социалната политика и министъра на здравеопазването, обн., ДВ, бр. 109 от 16.12.2003 г., в сила от 16.01.2004 г., отм., бр. 54 от 14.07.2009 г.

НАРЕДБА № 6 от 26.11.2003 г. за изграждане на достъпна среда в урбанизираните територии

Издадена от министъра на регионалното развитие и благоустройството, министъра на земеделието и горите, министъра на труда и социалната политика и министъра на здравеопазването, обн., ДВ, бр. 109 от 16.12.2003 г., в сила от 16.01.2004 г., отм., бр. 54 от 14.07.2009 г.

Библиотека закони - АПИС, т. 12, р. 2, № 1306

ЧАСТ ПЪРВА

ОБЩИ ПОЛОЖЕНИЯ

Чл. 1. (1) С наредбата се определят общите изисквания, правилата, нормите и нормативите при проектиране и изграждане на достъпна среда в урбанизираните територии на Република България с оглед ползването ѝ от цялото население, в т.ч. от хората с увреждания.

(2) Изискванията на наредбата се прилагат при застрояване на поземлени имоти с масов достъп извън урбанизираните територии, включително крайпътни строежи, бензиностанции и газостанции, мотели, къмпинги, лесопаркове, защитени територии и др.

Чл. 2. (1) Наредбата се прилага:

1. едновременно с изискванията за обема и съдържанието на устройствените схеми и планове и инвестиционните проекти, правилата и нормативите за устройство на територията, нормите, правилата и техническите спецификации за проектиране и изпълнение на строежите;

2. при изработване и изменение на подробните устройствени планове на урбанизираните територии; устройствените планове в обхват над три квартала се придружават от схеми и обяснителна записка за достъпност;

3. при проектиране и изпълнение на нови строежи и при извършване на благоустройствени и паркоустройствени мероприятия;

4. при преустройство, пристрояване, надстрояване, реконструкция и модернизация на съществуващи обществени сгради и съоръжения и на комуникационно-транспортни съоръжения;

5. при преустройство на производствени сгради, чието естество позволява осигуряване на работни места за хора с увреждания.

(2) В обяснителната записка към инвестиционните проекти на строежите по ал. 1, т. 2 - 4 се включва раздел "Решения за достъпност".

(3) Към документите за издаване на разрешение за строеж, съответно за въвеждане в експлоатация на строежи, се прилага документ за извършена оценка (одит) за достъпност съгласно изискванията на чл. 169, ал. 2 от Закона за устройство на територията .

Чл. 3. (1) Устройство и изграждането на урбанизираните територии с оглед ползването им от цялото население, в т.ч. от хората с увреждания, се организират от централните и териториалните органи на изпълнителната власт.

(2) Ръководителите на министерства, държавни и изпълнителни агенции, на държавни комисии и на държавни институции и кметовете на общини ежегодно разработват програми с мерки за адаптиране на урбанизираната територия и на отделни сгради и съоръжения в нея по достъпност, като предвиждат в бюджетите си средства за тяхното реализиране.

(3) Министерският съвет по предложение на министъра на регионалното развитие и

благоустройството ежегодно приема списък (с мерки за адаптиране) на строежите, които трябва да се приведат в съответствие с изискванията за достъпна среда.

(4) Съответните общински съвети ежегодно приемат програмите по ал. 2 и осъществяват контрол по изпълнението им.

(5) В Националния план за регионално развитие се включват мероприятия, свързани с изграждането на достъпна среда.

(6) Предложения по смисъла на ал. 2 до централната и териториалната администрация могат да правят всички лица, в т.ч. от национално представените организации на хора с увреждания и организации за хора с увреждания.

(7) Приетите решения по ал. 3 се изпълняват от централната и териториалната администрация. С решенията се определят:

1. конкретната урбанизирана територия;
2. необходимостта от извършване на изменения на действащи подробни устройствени планове;
3. възмездното предоставяне на право на строеж върху урегулирани поземлени имоти - общинска или държавна собственост, както и прехвърлянето на общинска или държавна недвижима или движима собственост срещу изграждане на среда, сгради или съоръжения за цялото население, в т.ч. за хората с увреждания;
4. преференциите за лицата, които чрез преустройство на съществуващи строежи осигуряват достъпна среда;
5. източниците и размерът на финансовото осигуряване за изграждане на достъпна среда;
6. отговорността за изпълнение на решенията.

(8) В експертните съвети на одобряващите администрации при оценяване съответствието на инвестиционните проекти на строежи и в държавните приемателни комисии за въвеждане в експлоатация на строежите задължително се включват представители от национално представените организации на хора с увреждания и организации за хора с увреждания.

ЧАСТ ВТОРА

ИЗИСКВАНИЯ КЪМ УРБАНИЗИРАНАТА ТЕРИТОРИЯ И НЕЙНИТЕ ЕЛЕМЕНТИ

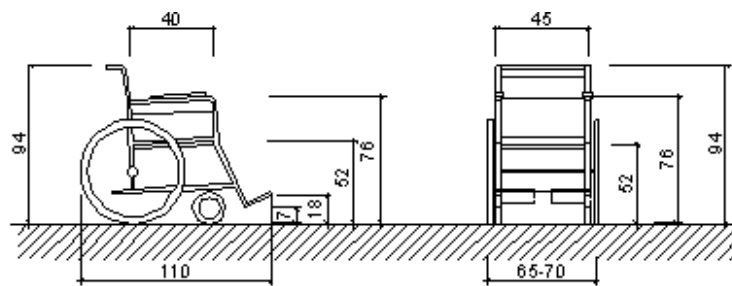
Глава първа

ОБЩИ ИЗИСКВАНИЯ

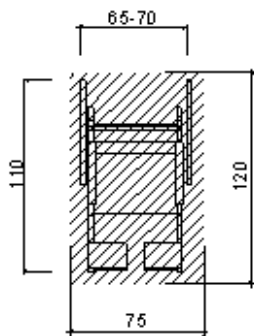
Чл. 4. (1) Достъпната среда и нейните елементи трябва да осигуряват безпрепятствен достъп за цялото население, в т.ч. за хората с увреждания, и включват:

1. пешеходни пространства;
2. кръстовища и пешеходни пътеки;
3. елементи за преодоляване на различни нива;
4. места за паркиране;
5. спирки на превозните средства от редовните линии за обществен превоз на пътници;
6. елементи на обзавеждането на достъпната среда.

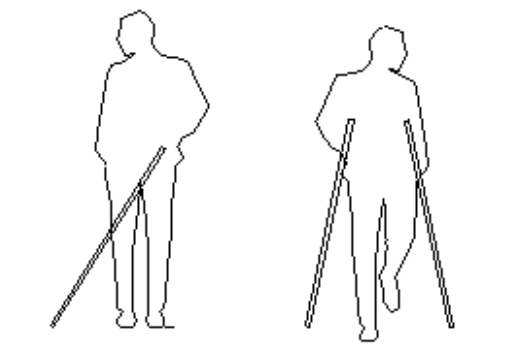
(2) За хората с различни видове увреждания се спазват специфичните изисквания при придвижване, в т.ч.: на дълги разстояния, по наклонени повърхности, с технически помощни средства, с водач, при пресичане на улици, качване и слизане по стълби, стоеене, натискане на бутони и хващане, осигуряване на обсег на достъпност и височина на погледа (фиг. 1, 2, 3 и 4).

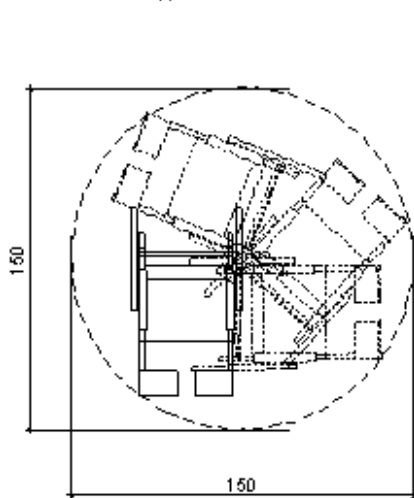
Размери на инвалидна количка

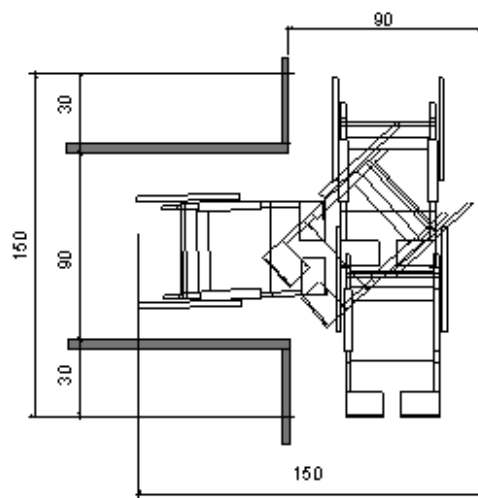
Свободна площ за инвалидна количка

Необходима широчина на пътеката за движение

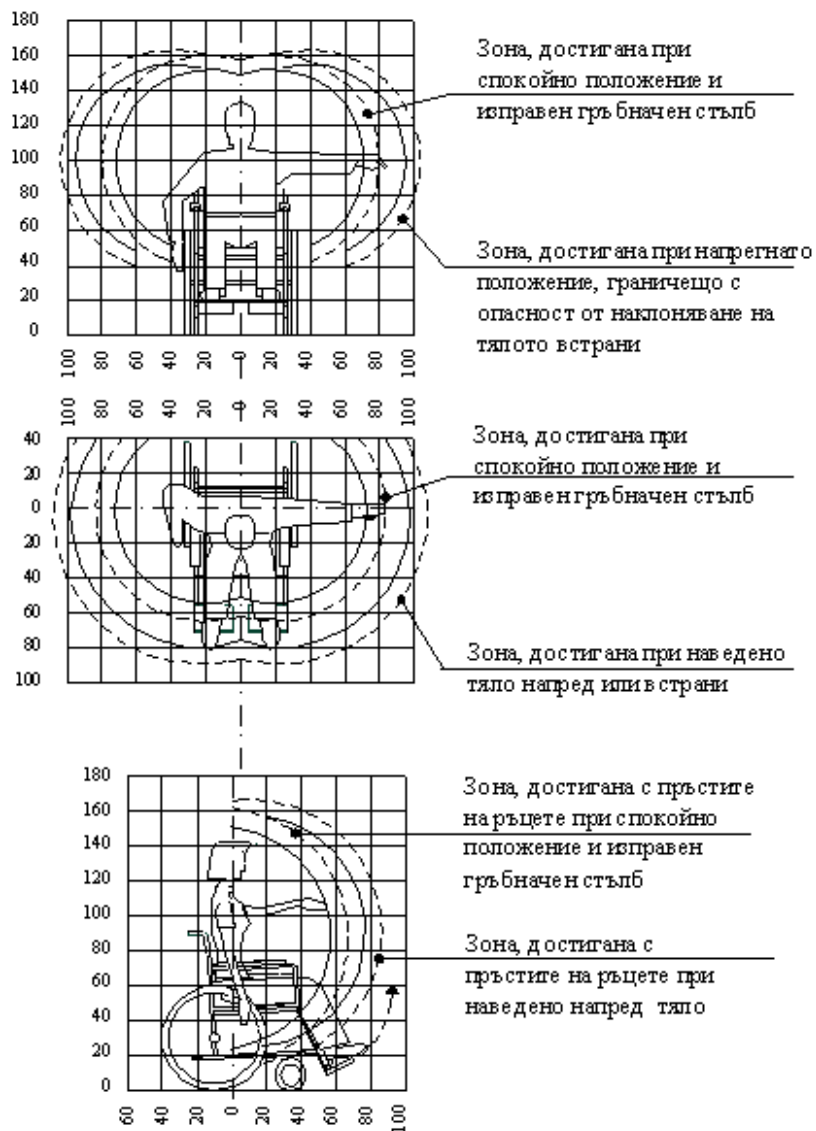

Необходима площ за пълно завъртане на инвалидна количка

Необходима площ за завъртане на инвалидна количка на 180°
Т образно място

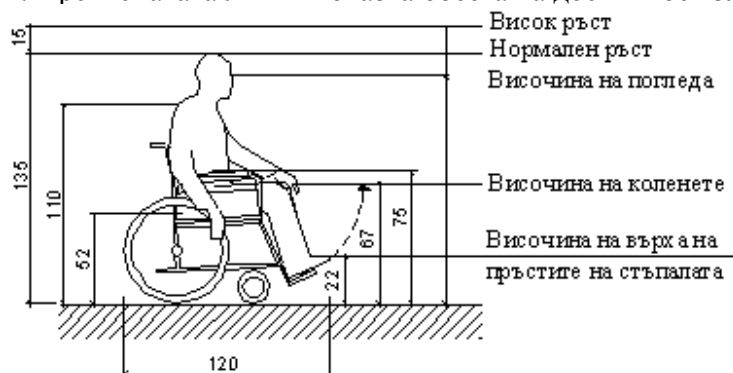
Фиг. 1. Необходими площи и размери при придвижване

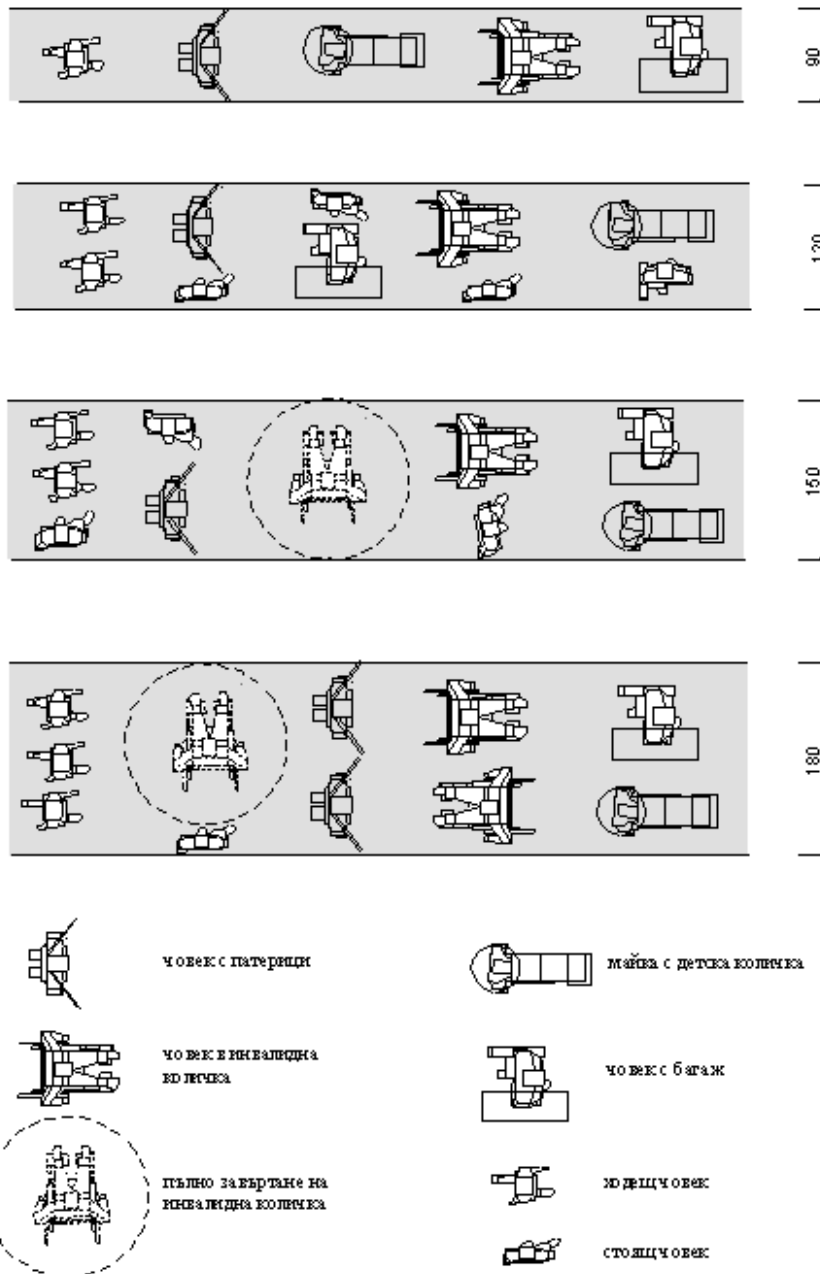
Фиг. 2. Обсег на достъпност на ръцете на човек в инвалидна количка

Забележки:

1. Плътната линия показва обсега на достъпност за жените.
2. Прекъснатата линия показва обсега на достъпност за мъжете.

Фиг. 3. Основни размери на човек в инвалидна количка

Фиг. 4. Минимална ширина на достъпните маршрути

Чл. 5. Елементите на достъпната среда се свързват помежду си с достъпен маршрут, както следва:

1. от улици и пешеходни пространства до достъпен вход на сграда или съоръжение;
2. от достъпен паркинг до достъпен вход на сграда или съоръжение;
3. от спирки на превозните средства от редовните линии за обществен превоз на пътници до достъпен вход на сграда или съоръжение.

Глава втора

ПЕШЕХОДНИ ПРОСТРАНСТВА

Чл. 6. (1) Достъпните маршрути в пешеходните пространства за движение в хоризонтална посока отговарят на следните изисквания:

1. надлъжен наклон не повече от 5 % (1:20) и напречен наклон от 1,5 (1:66) до 2,5 % (1:40);
2. разликата между две нива по вертикала се преодолява с рампи в съответствие с

изискванията на чл. 12 ;

3. ширина не по-малка от 120 cm, като на интервали от 50 m се осигурява място за разминаване на две инвалидни колички с ширина не по-малка от 180 cm;

4. настилките са изпълнени от гладки и нехлъзгави материали с коефициент на сцепление, близък до коефициента на сцепление на пътната настилка.

(2) В достъпните пешеходни пространства се предвиждат тактилни ивици за ориентация на хората с увредено зрение. Ивиците се изпълняват от тактилни плочи съгласно фиг. 5, които отговарят на следните изисквания:

1. ширина 30 cm, дължина 30 cm и дебелина 5 cm;

2. релеф от скосени полусфери, разположени в растер през 6 cm;

3. цвят, различен от цвета на околната настилка.

(3) Правоъгълните отвори на решетките, които покриват шахти и други отвори, се изпълняват с размер по късата им страна не по-голям от 2 cm и се ориентират с по-дългата си страна перпендикулярно на посоката на движение (фиг. 6).

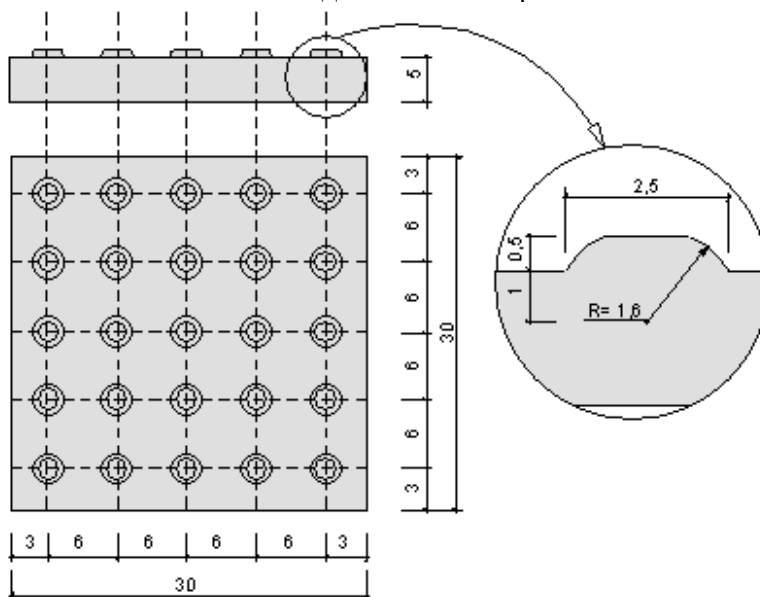
(4) Свободното пространство над достъпния маршрут в хоризонтална посока се осигурява, като се спазват следните изисквания:

1. разстоянието от настилката е не по-малко от 230 cm;

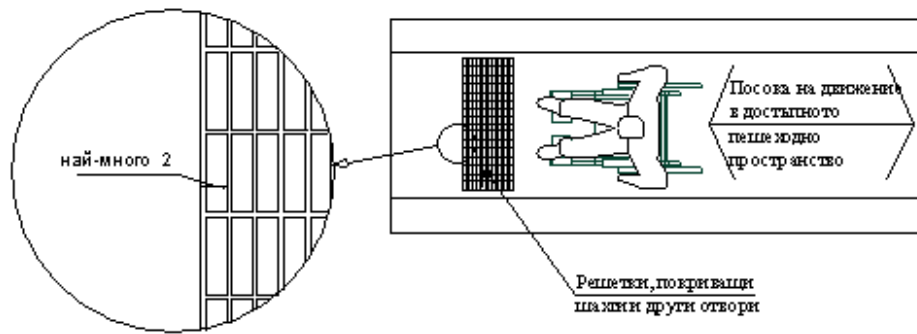
2. при препятствия, монтирани на височина, по-малка от 230 cm, и с ширина, по-голяма от 10 cm, се поставят бариери на височина най-малко 68 cm и с ширина, равна на широчината на препятствието (фиг. 7, позиция "а");

3. когато по протежение на тротоарите, пешеходните алеи и пътеките има предмети с долни ръбове на разстояние до 68 cm от настилката, те могат да навлизат неограничено в свободното пространство, при условие че не се намалява необходимата за движение ширина (фиг. 7, позиция "б");

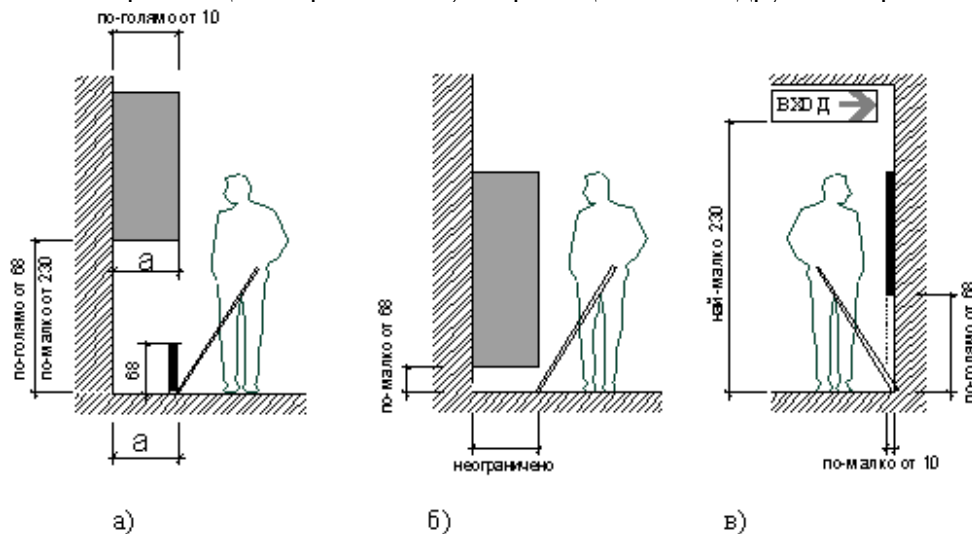
4. монтирани предмети с долни ръбове на разстояние от 68 до 230 cm от настилката не ограничават с повече от 10 cm достъпната ширина от 120 cm (фиг. 7, позиция "в").

Фиг. 5. План и профил на тактилна плоча и детайл на скосена полусфера

Фиг. 6. Ориентация на решетките, покриващи шахти и други отвори

Фиг. 7.

Глава трета КРЪСТОВИЩА

Чл. 7. (1) Преминването през пътното платно се осъществява на регулирани и нерегулирани кръстовища.

(2) При кръстовища със светофарни уредби зелената светлина се съпровожда от звуков сигнал.

(3) На кръстовища, разположени на достъпен маршрут и без светофарни уредби, се предвижда пътен светофар със светлинен и звуков сигнал. Командното табло включва освен бутон за задействане на светофара и насочваща стрелка и/или тактилна карта на кръстовището. Командното табло се монтира от лявата страна по посока на движението на разстояние 100 cm от нивото на прилежащия терен.

(4) Продължителността на светлинния и звуковия сигнал се осигурява при съобразяване с възможностите за придвижване на хора с увреждания и при спазване изискванията на Наредба № 17 от 2001 г. за регулиране на движението по пътищата със светлинни сигнали (ДВ, бр. 72 от 2001 г.).

Чл. 8. (1) Преминването от тротоара към пътното платно се осъществява чрез скосяване на тротоара с ширина не по-малка от 120 cm и наклон не повече от 5 % (1:20) до изравняване с нивото на пътното платно. Преходът между хоризонталната повърхност на тротоара и скосената му част се постига чрез странични наклонени участъци с наклон 6,25 % (1:16) (фиг. 8).

(2) Скосяването на тротоара към пътното платно се изпълнява като продължение на достъпния маршрут и се предвижда извън зоната на спирките на превозните средства от редовните линии за обществен превоз на пътници.

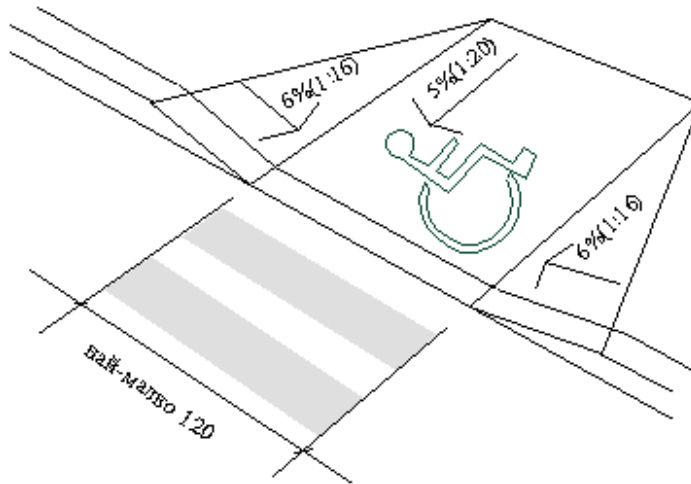
(3) Скосяването на тротоара се обозначава с пътна маркировка с международния символ "Инвалид" (фиг. 8) в съответствие с Наредба № 2 от 2001 г. за сигнализация на пътищата с пътна маркировка (ДВ, бр. 13 от 2001 г.).

Чл. 9. (1) На регулирани и нерегулирани кръстовища, в които пътното платно и тротоарът са на едно ниво, се предвиждат тактилни ивици.

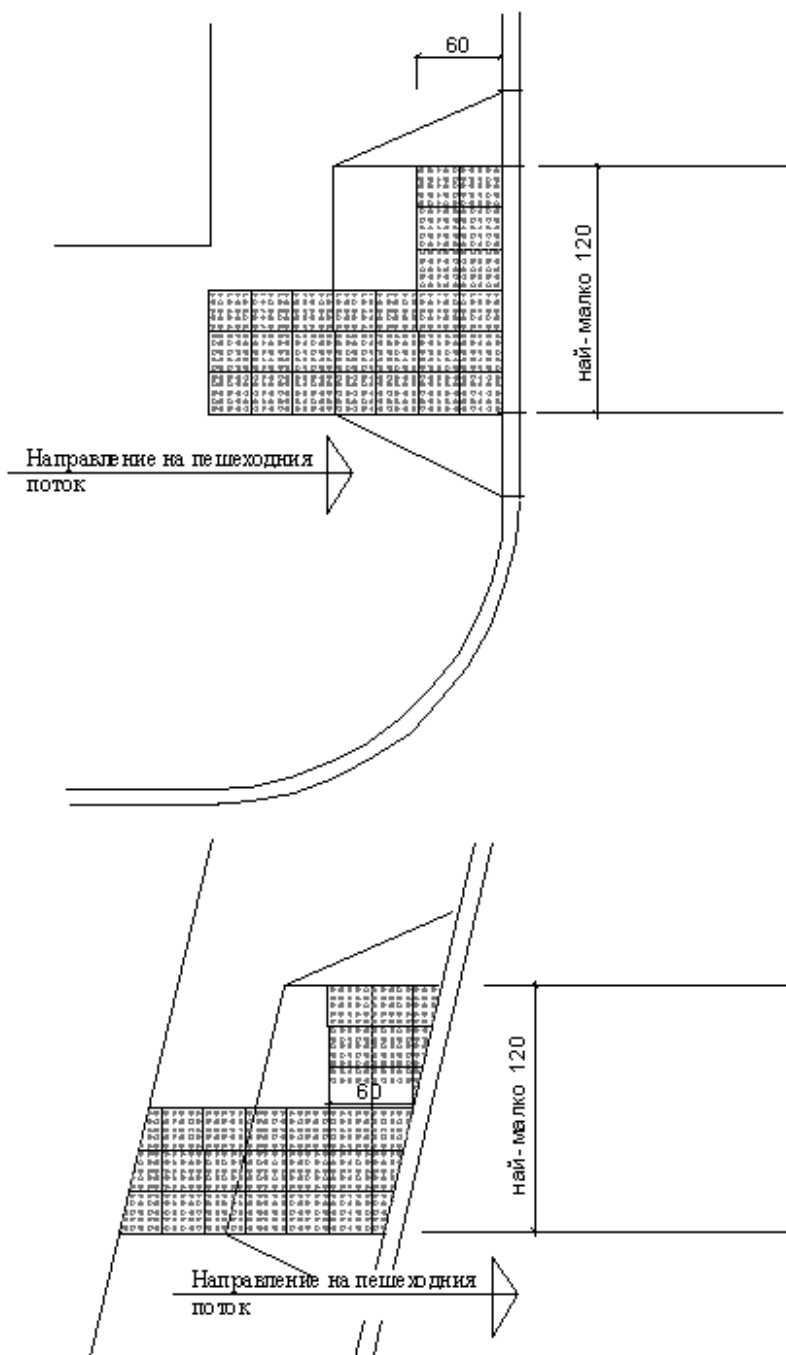
(2) Тактилните ивици се оцветяват в зависимост от вида на кръстовището и се разполагат, както следва:

1. червени тактилни ивици - само на регулирани кръстовища;
2. жълти тактилни ивици - на нерегулирани кръстовища.

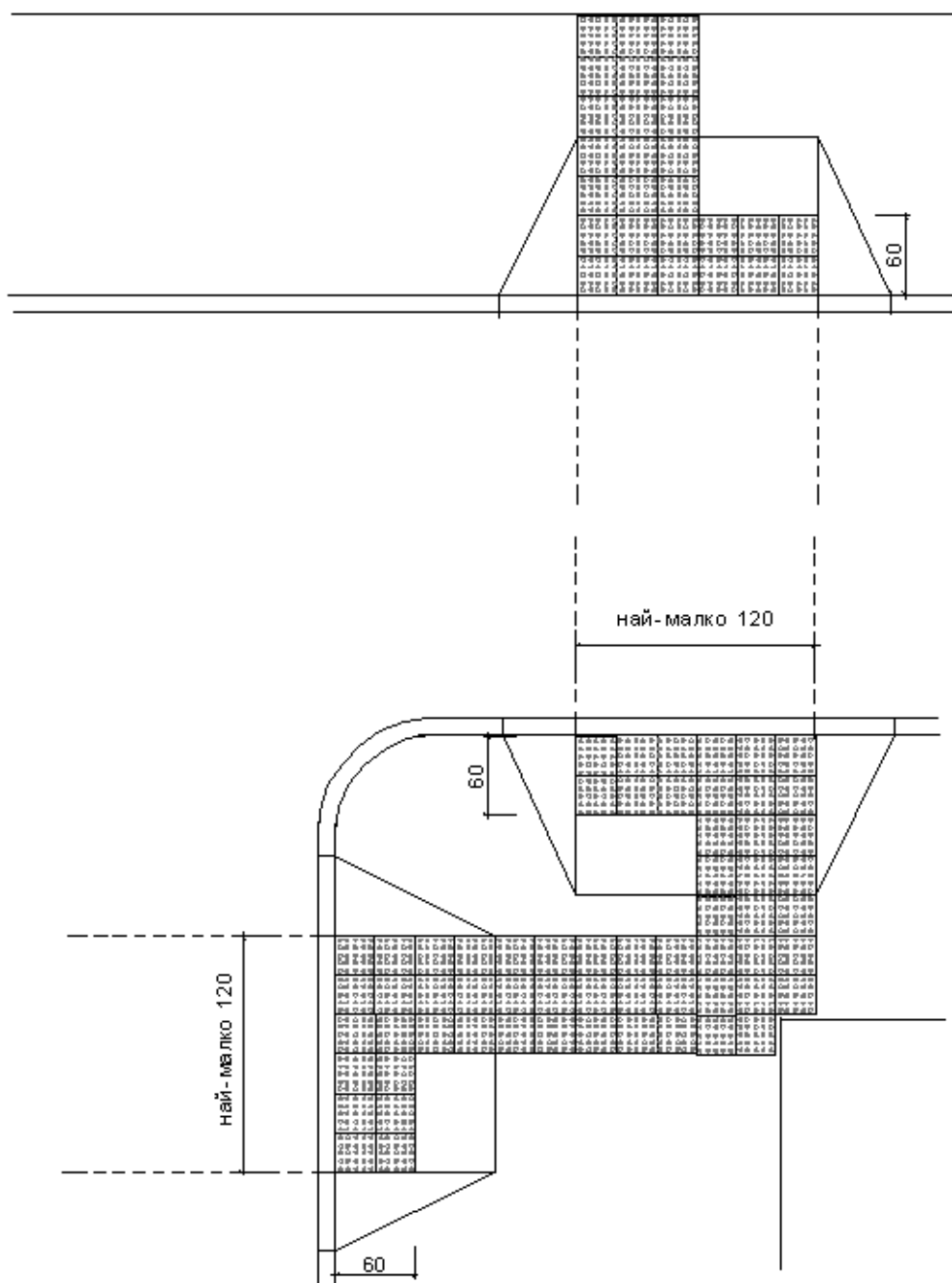
(3) Върху скосената част на тротоара (без страничните скосявания) се обособяват тактилни ивици от два реда плочи, положени перпендикулярно на посоката на движение на разстояние 15 cm от пътното платно или непосредствено до бордюра (фиг. 9 и 10).

Фиг. 8. Скосяване на тротоара към пътното платно

Фиг. 9. Разполагане на тактилни плочи преди кръстовище

Фиг. 10. Разполагане на тактилни плочи преди кръстовище

(4) При кръстовище с остров върху пътното платно тактилната повърхност се изпълнява, както следва:

1. изравнената част на острова с пътното платно, предназначена за движение на пешеходци, се изпълнява изцяло от тактилни плочи (фиг. 11);
2. когато островът е снабден с предпазна ограда, тактилни ивици от два реда плочи се полагат преди двата изхода на острова (фиг. 12);
3. на триъгълен остров тактилни ивици от два реда плочи се полагат от всичките му страни (фиг. 13).

Глава четвърта

ЕЛЕМЕНТИ ЗА ПРЕОДОЛЯВАНЕ НА РАЗЛИЧНИ НИВА В УРБАНИЗИРАНАТА ТЕРИТОРИЯ

Чл. 10. Преодоляването на различни височини вследствие разликата между нивата на

терена се осъществява чрез:

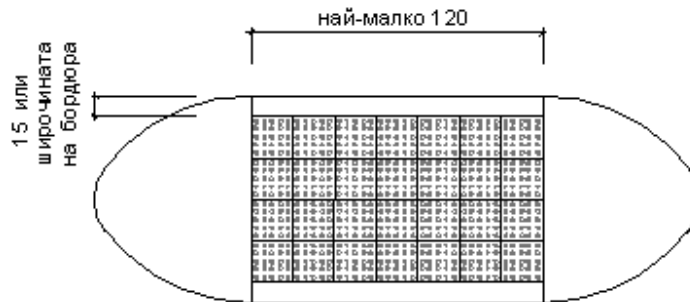
1. стълби;
2. рампи;
3. подемни платформи;
4. асансьори.

Чл. 11. (1) Външните стълби отговарят на следните изисквания:

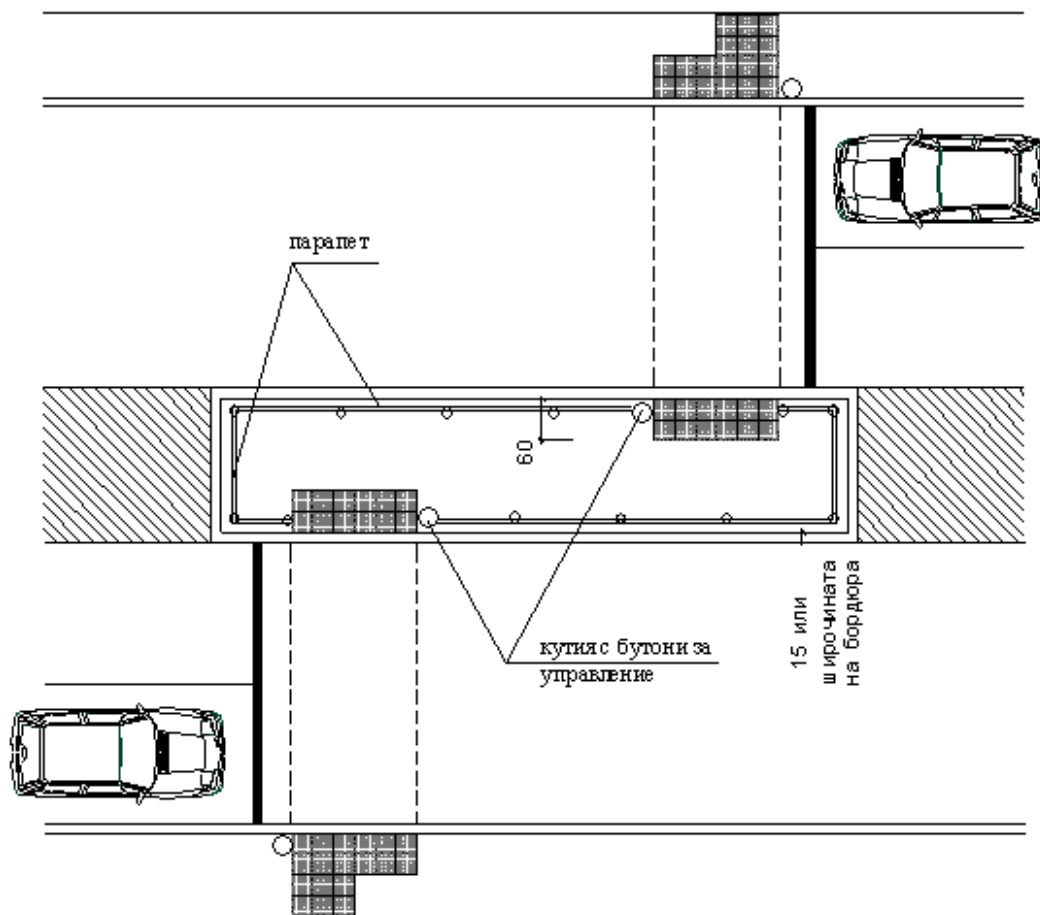
1. стълбищното рамо е с ширина най-малко 120 cm;
2. височината, преодолявана от едно стълбищно рамо, е не по-голяма от 120 cm;
3. стълбищните площадки са с дължина най-малко 150 cm по посока на движението;
4. външните стъпала са с еднакви размери: с ширина най-малко 32 cm и височина най-много 15 cm, със скосени навътре чела (фиг. 14);
5. първото и последното стъпало са с цвят, контрастен на цвета на съседната настилка (с изключение на червения цвят);
6. преди първото и след последното стъпало има ивица от тактилна настилка с ширина 90 cm по посока на движението, оцветена контрастно (с изключение на червения цвят).

(2) От двете страни на стълбищното рамо се предвиждат парапети, които отговарят на следните изисквания (фиг. 15):

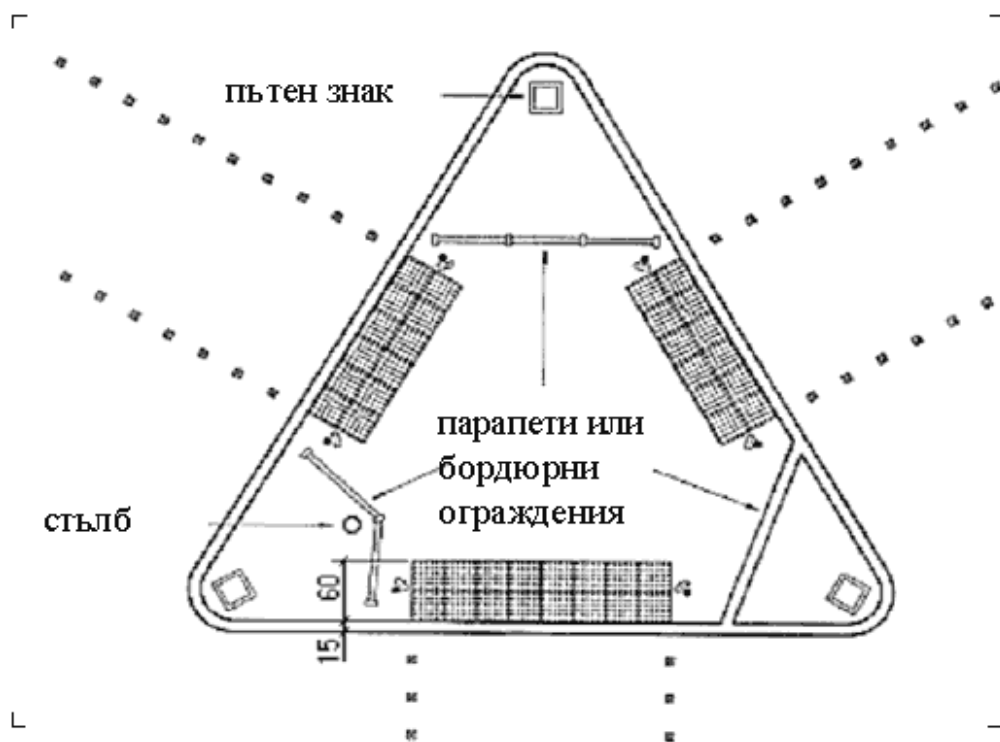
1. ръкохватките са непрекъснати и кръгли с диаметър от 3,2 до 3,8 cm, монтирани по такъв начин, че да не се въртят в сглобките, и да започват най-малко 30 cm преди първото стъпало и да завършват най-малко 30 cm след последното стъпало; ръкохватките на парапети, закрепени за стени, се монтират на разстояние 4 cm от стените;

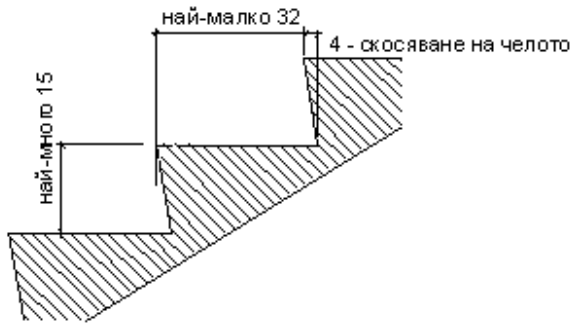
Фиг. 11. Разполагане на тактилни плочи на остров върху пътното платно

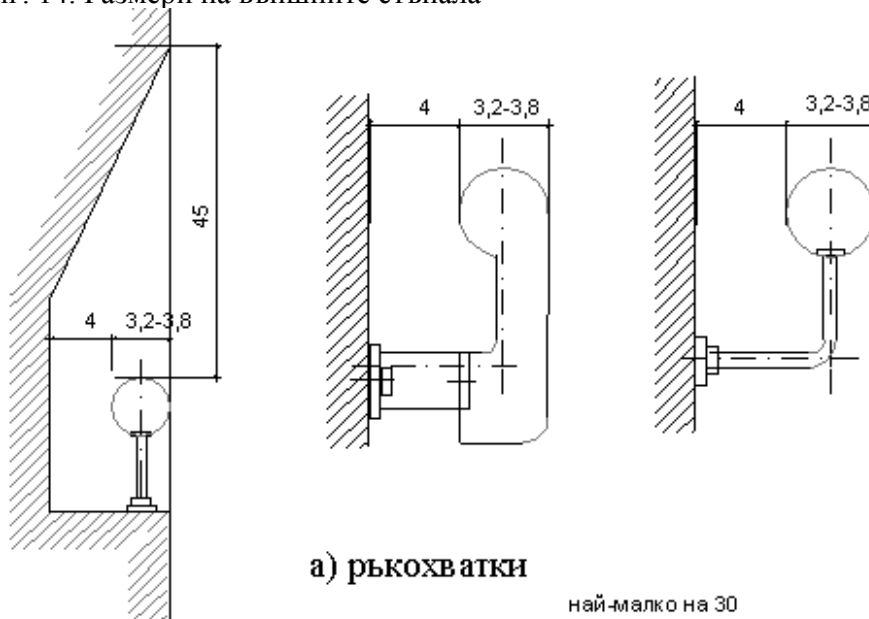
Фиг. 12. Разполагане на тактилни плочи на остров с предпазна ограда

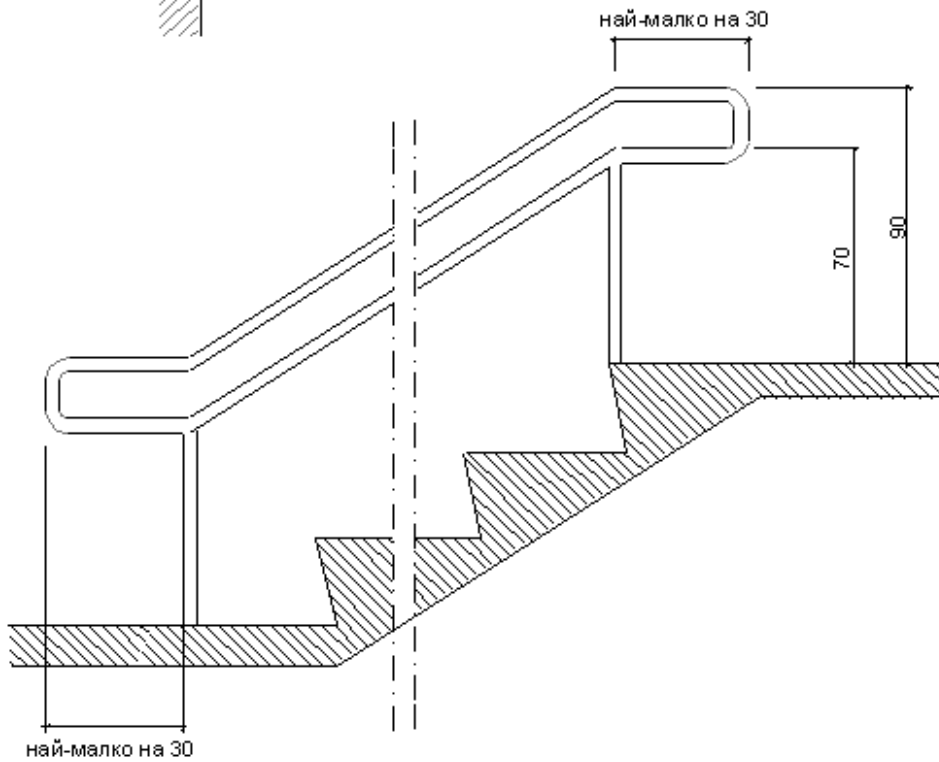
Фиг. 13. Разполагане на тактилни плочи на триъгълен остров

Фиг. 14. Размери на външните стъпала

а) ръкохватки

б) двоен парапет

Фиг. 15. Стълбищни парапети

2. краищата на ръкохватките са заоблени или плавно извити към съответната стена, стълб или настилка;

3. най-малко от едната страна на стълбищното рамо има двоен парапет, като височината на ръкохватките е 70 cm - за ползване от деца, от малки хора и от хора в инвалидни колички, и 90 cm - за общо ползване;

4. когато широчината на стълбищното рамо е по-голяма от 360 cm, се предвижда междинен двоен парапет.

Чл. 12. Рампите на открито и рамките в подлези, надлези и метростанции се изпълняват при спазване на следните изисквания (фиг. 16):

1. имат широчина най-малко 120 cm, мерено между ръкохватките на парапетите;

2. изпълнени са с наклон не повече от 5 % (1:20), а при рампи с дължина до 200 cm се допуска наклонът да е най-много 8 % (1:12);

3. на всеки 10 m дължина на рампата има хоризонтална площадка с дължина най-малко 200 cm;

4. в местата, където рампата променя направлението си, е предвидена хоризонтална площадка с размери най-малко 150 cm на 150 cm;

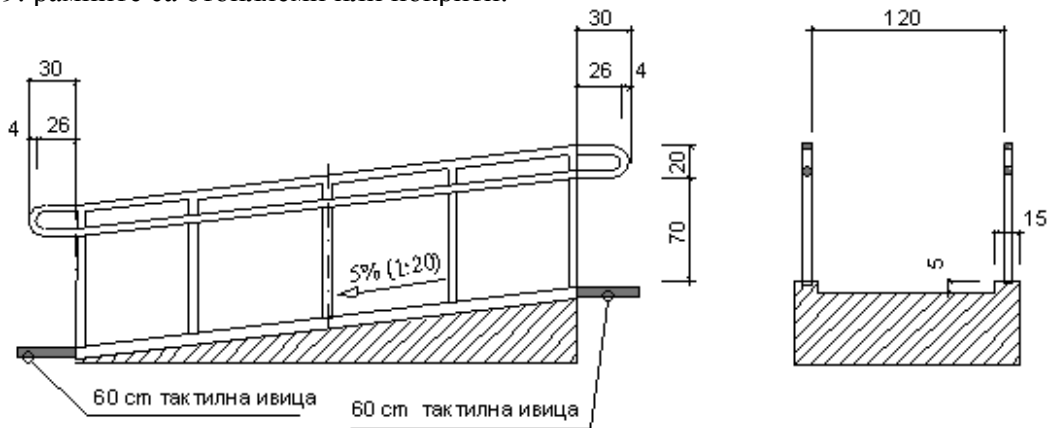
5. от двете страни на рампата се предвижда парапет при спазване изискванията на чл. 11, ал. 2, т. 3 ;

6. по дължината на необезопасените страни (една или две) на рампата се изграждат предпазни бордюри с височина най-малко 5 cm и широчина най-малко 15 cm, върху които се монтират парапетите;

7. преди началото и след края на рампата е изпълнена тактилна ивица с широчина 60 cm по посока на движението и с цвят, контрастен на цвета на прилежащите настилки;

8. покритията на рамките осигуряват безопасното придвижване на колички (инвалидни, детски, товарни и др.), като се забранява използването на подвижни, хлъзгави и трудни за преодоляване настилки за наклона;

9. рамките са отопляеми или покрити.

Фиг. 16. Рампи

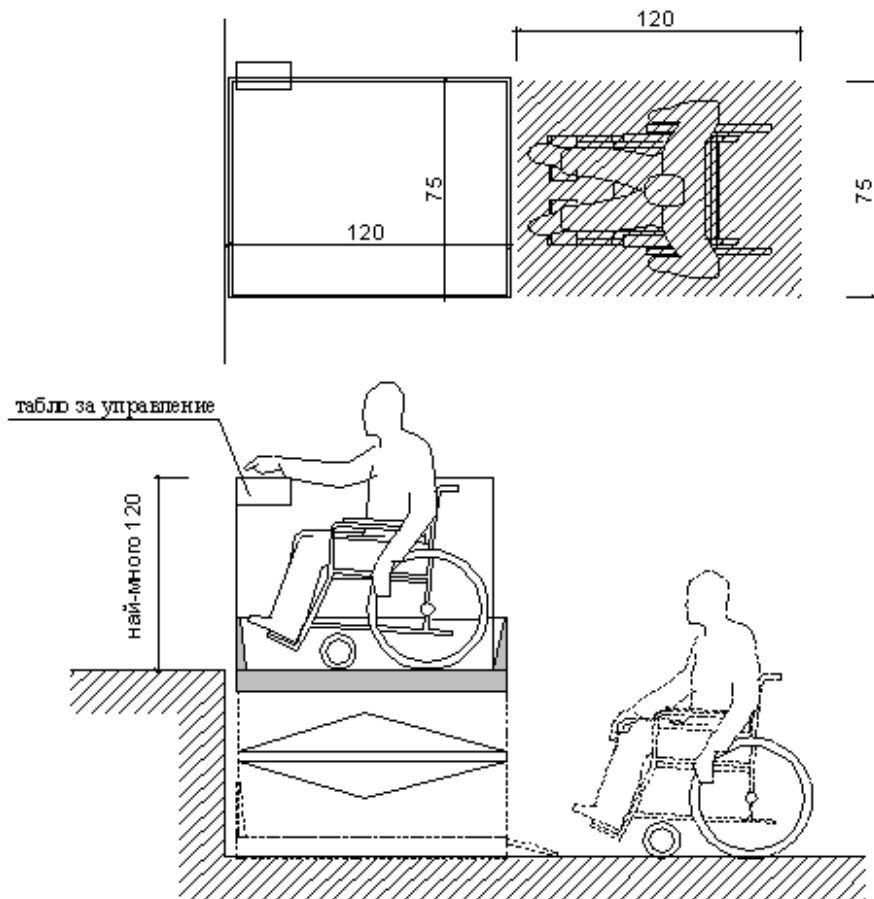
Чл. 13. Подемните платформи отговарят на следните изисквания (фиг. 17):

1. имат размери най-малко 75 cm на 120 cm;

2. при местата за влизане в платформата има свободно пространство с размери 75 cm на 120 cm за маневриране с инвалидна количка;

3. горният ръб на таблото за управление е на височина до 120 cm от нивото на платформата;

4. платформата се управлява с една ръка и не води до усилие.

Фиг. 17. Подемни платформи

Чл. 14. Асансьорите, които обслужват съоръженията в урбанизирана среда, в т.ч. в подземи и метростанции, отговарят на изискванията на чл. 44 и 45 .

Чл. 15. Елементите за преодоляване на различни нива в селищната среда се обозначават с международния символ "Инвалид" (фиг. 18) и се осигуряват с подходящо осветление.

Фиг. 18. Международен символ "Инвалид"

Глава пета

МЕСТА ЗА ПАРКИРАНЕ

Чл. 16. (1) Броят на местата за паркиране за автомобили на хора с увреждания се определя, както следва:

1. най-малко две места за паркиране се предвиждат в паркингите до 50 места;
2. най-малко 3 на сто от общия брой на местата за паркиране се предвиждат в паркингите с повече от 50 места;

3. най-малко 5 на сто от местата за паркиране се предвиждат в паркингите пред и около сгради, предназначени за лечебни, социални, рехабилитационни, спортни и производствени дейности;

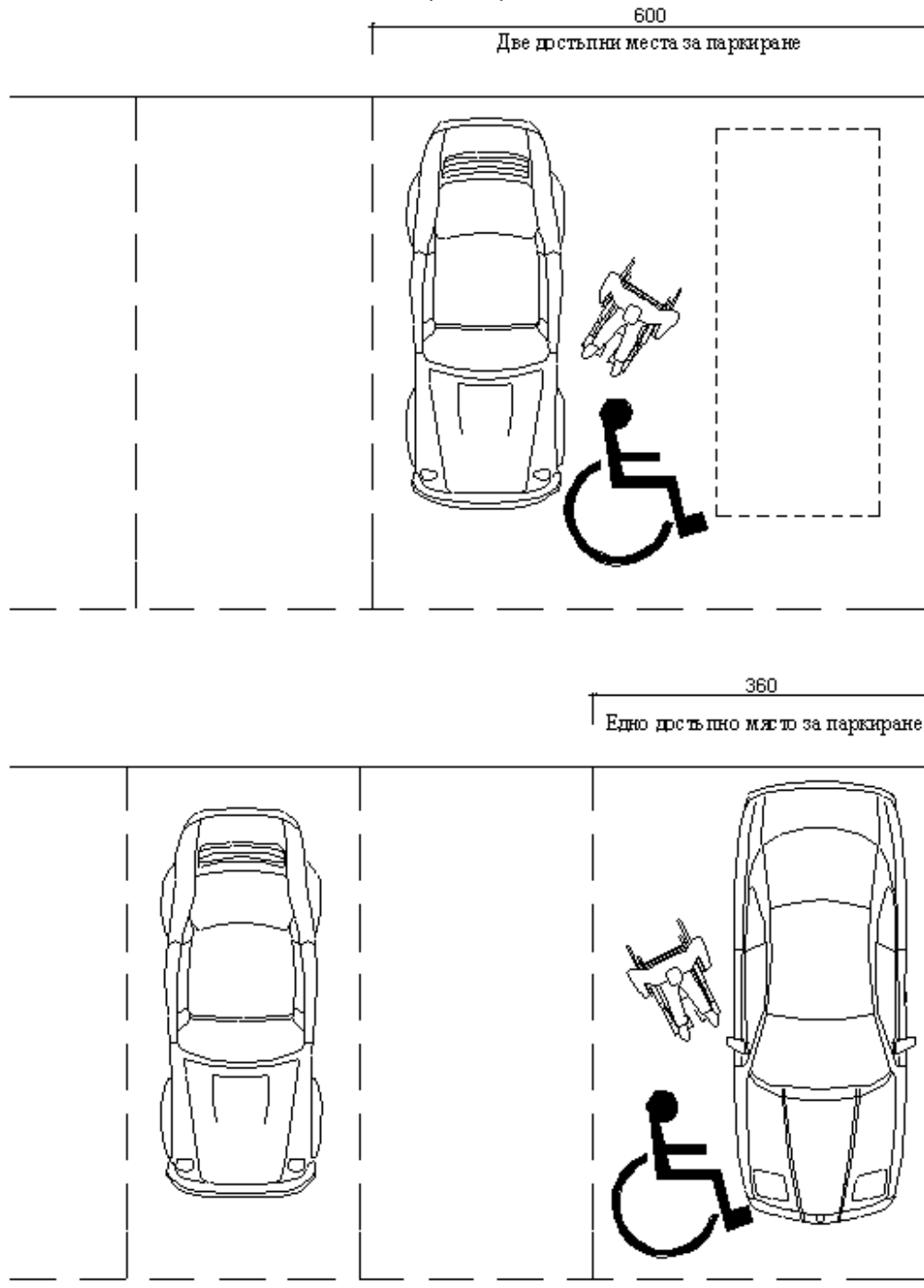
4. за всяко жилище, обитавано от хора в инвалидни колички, се определя едно място за паркиране.

(2) От местата за паркиране по ал. 1 до достъпния вход на сградата се осигурява достъпен маршрут.

Чл. 17. Местата за паркиране се разполагат в непосредствена близост до достъпния вход за пешеходци на паркинга и отговарят на следните изисквания:

1. широчината на едно място за паркиране е 360 cm (фиг. 19);

2. местата за паркиране и подходите към тях се изграждат при спазване на изискванията към настилната съгласно чл. 6, ал. 1, т. 4 и са с наклон не повече от 3% (1:33).

Фиг. 19. Разполагане на достъпните паркоместа

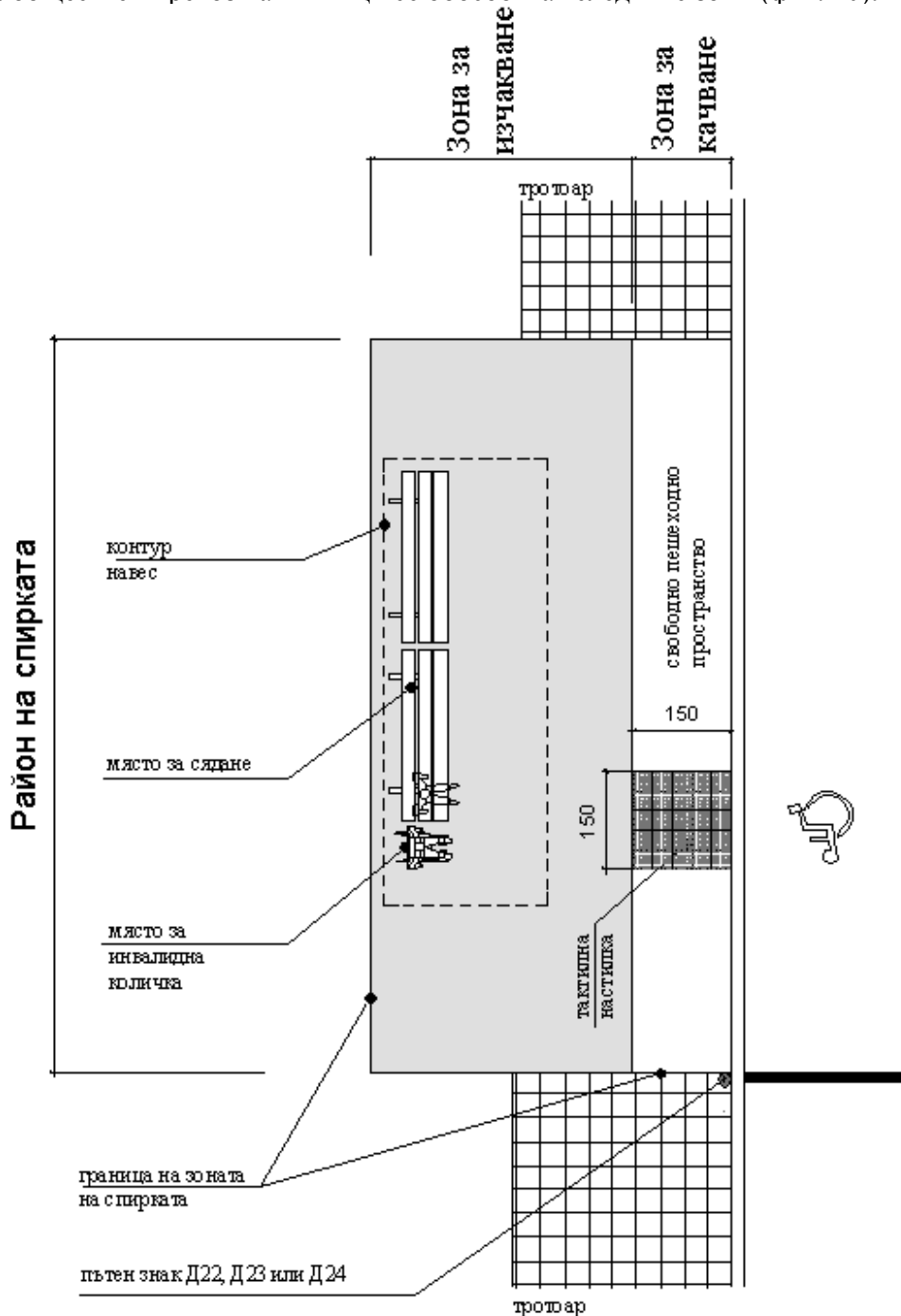
Чл. 18. Местата за паркиране за автомобили на хора с увреждания се обозначават с пътен знак Д21 "Инвалид" в съответствие с Наредба № 18 от 2001 г. за сигнализация на пътищата с пътни знаци (ДВ, бр. 73 от 2001 г.) и с пътна маркировка с международния символ "Инвалид".

Глава шеста

СПИРКИ НА ПРЕВОЗНИТЕ СРЕДСТВА ОТ РЕДОВНИТЕ ЛИНИИ ЗА

ОБЩЕСТВЕН ПРЕВОЗ НА ПЪТНИЦИ

Чл. 19. (1) На тротоара в района на спирките на превозните средства от редовните линии за обществен превоз на пътници се обособяват следните зони (фиг. 20):

Фиг. 20. Разполагане на елементите на спирките на превозните средства от редовните линии за обществен превоз на пътници

1. зона за изчакване;
2. зона за качване.

(2) Зоните по ал. 1 се отделят от околното пространство чрез контрастна настилка и тактилни ивици.

Чл. 20. Информацията за разписанието на превозните средства се съобразява с изискванията на чл. 29 (фиг. 20).

Чл. 21. В зоната за изчакване се осигуряват най-малко едно място за сядане и едно място за инвалидна количка. Местата се защитават срещу неблагоприятни атмосферни условия (фиг. 20).

Чл. 22. Зоната за качване отговаря на следните изисквания (фиг. 20):

1. успоредно на мястото за спиране и потегляне на превозното средство по дължината на спирката е осигурено свободно пешеходно пространство с ширина най-малко 150 cm;
2. елементите на обзавеждането на достъпната среда съгласно глава седма от наредбата са разположени извън свободното пешеходно пространство;
3. зоната за качване, предназначена за хора с увреждания, е изпълнена с тактилна настилка с размери 150 cm на 150 cm и обозначена с пътна маркировка с международния символ "Инвалид" (фиг. 18).

Глава седма

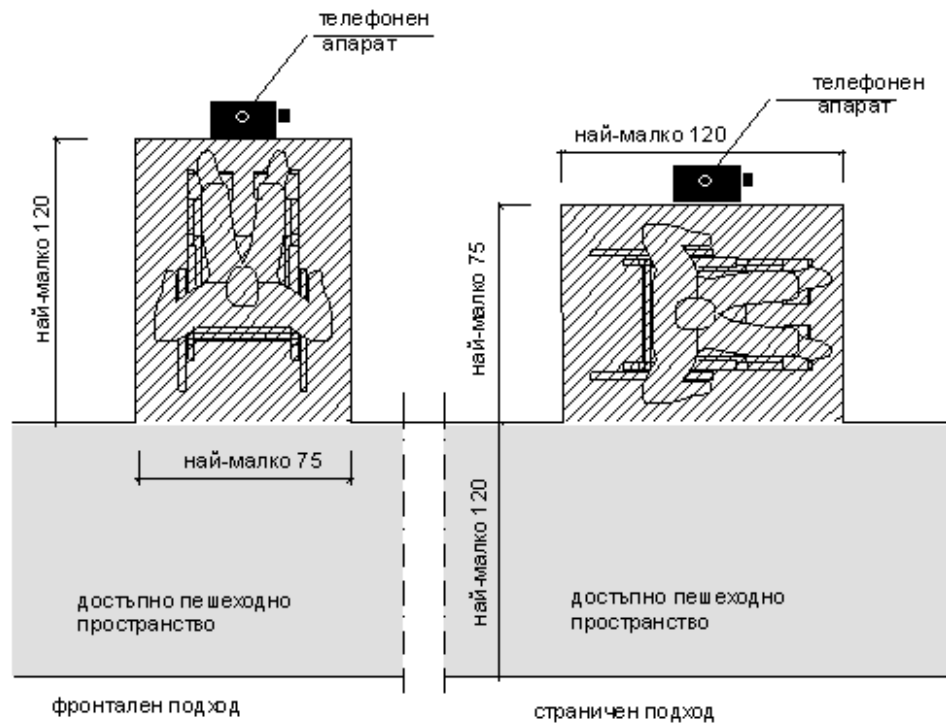
ЕЛЕМЕНТИ НА ОБЗАВЕЖДАНЕТО НА ДОСТЪПНАТА СРЕДА

Чл. 23. Елементите на обзавеждането на достъпната среда се разполагат и оразмеряват по начин, който осигурява ползването им от цялото население, в т.ч. от хората с увреждания.

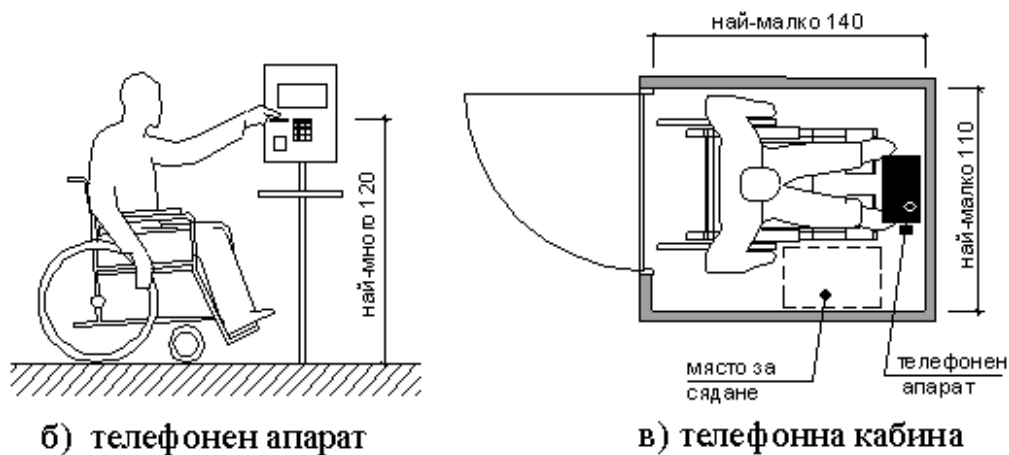
Чл. 24. (1) Телефоните се монтират при спазване изискванията на чл. 6, ал. 4 .

(2) Във всяка група обществени телефони се предвижда най-малко един достъпен телефон при спазване на следните изисквания (фиг. 21):

1. пред телефона е осигурено свободно пространство с размери най-малко 75 cm на 120 cm, с което не се нарушава широчината на достъпния маршрут;
2. най-високата оперативна част на телефона е разположена на височина не повече от 120 cm от настилката;
3. дължината на кабела на слушалката е най-малко 75 cm;
4. телефонните кабинки са с размери най-малко 110 cm на 140 cm, с лесно отваряща се навън врата и с място за сядане на височина 50 cm от нивото на пода.

а) подходи към телефонния апарат

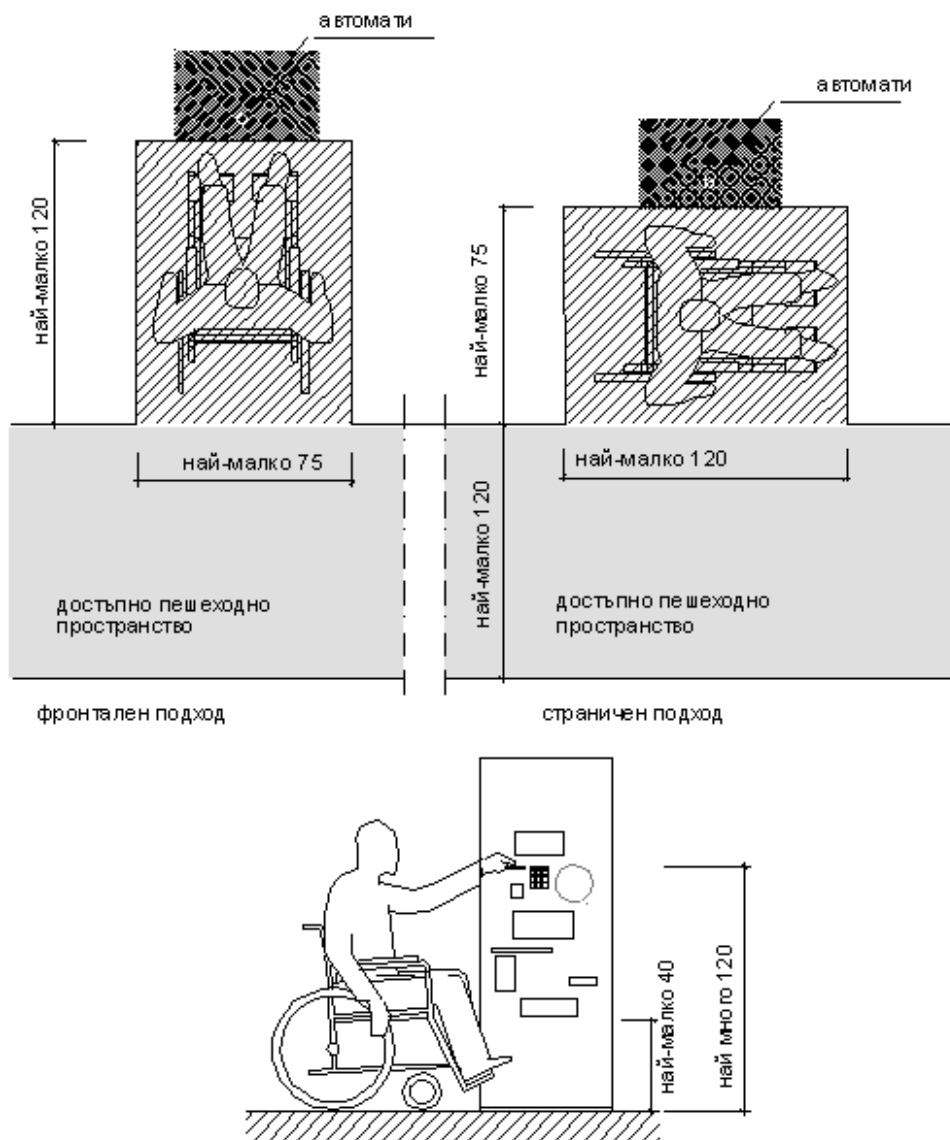
б) телефонен апарат

в) телефонна кабина

Фиг. 21. Разполагане на достъпен обществен телефон

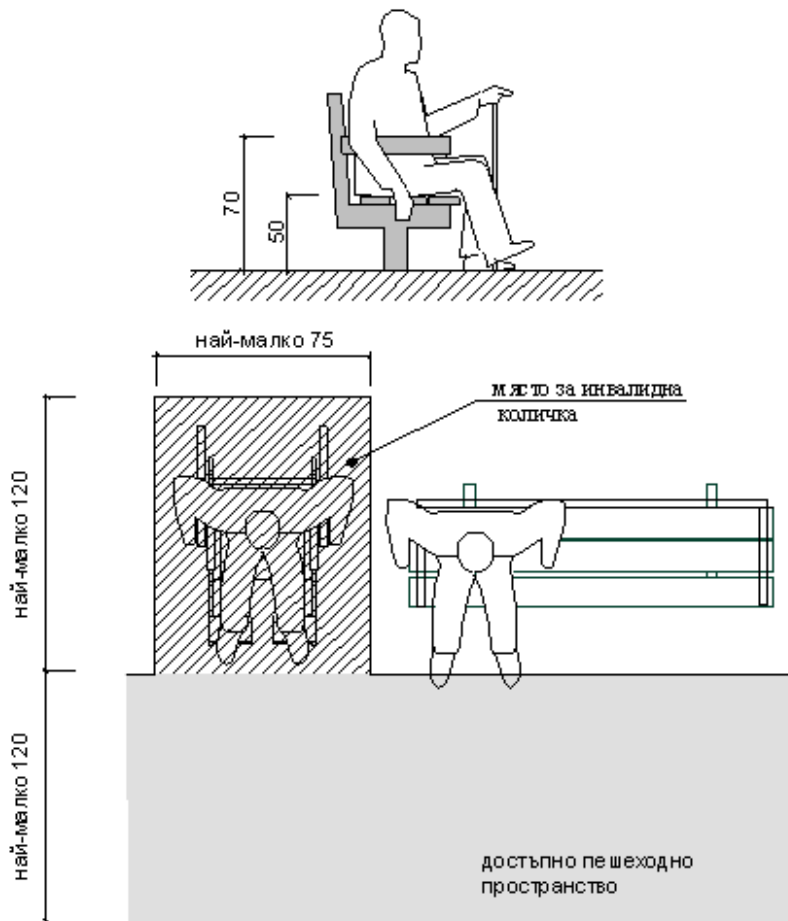
Чл. 25. Автоматите за кафе, безалкохолни напитки, цигари, билети, банкоматите и други подобни се разполагат съгласно чл. 6, ал. 4 и отговарят на следните изисквания (фиг. 22):

1. пред автоматите има свободно пространство с размери най-малко 75 cm на 120 cm;
2. оперативната част на автомата е на височина от 40 до 120 cm от настилната;
3. ползването на автоматите не води до усилие.

Фиг. 22. Разполагане на достъпни автомати за кафе, безалкохолни напитки, цигари, билети, банкомати и други подобни

Чл. 26. (1) В пешеходните пространства се устройват места за сядане с пейки. Пейките трябва да са солидни, със седалки с височина 50 cm, да имат облегалка и странични ограничители с височина 70 cm (фиг. 23).

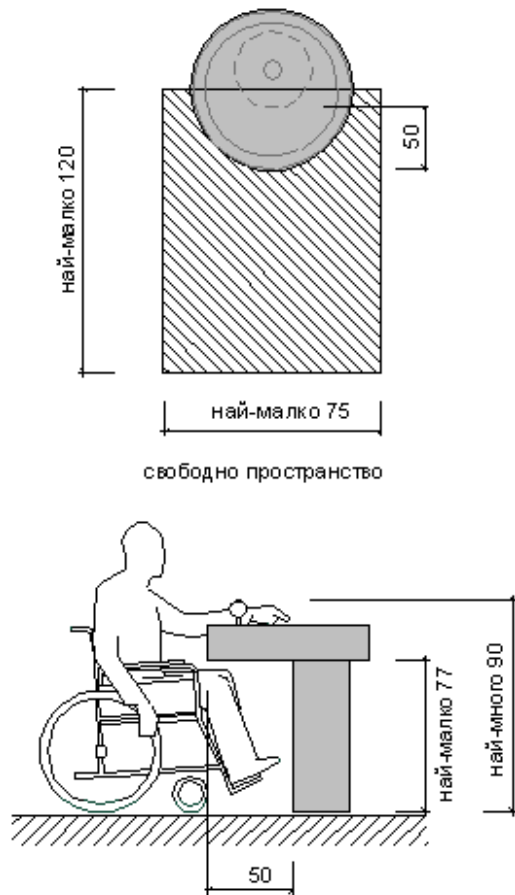

Фиг. 23. Разполагане на достъпни пейки

(2) Пейките се разполагат една от друга на разстояние не по-голямо от 50 m. До всяка пейка се предвижда място за инвалидна количка.

Чл. 27. Чешмите, разположени на обществени места, отговарят на следните изисквания (фиг. 24):

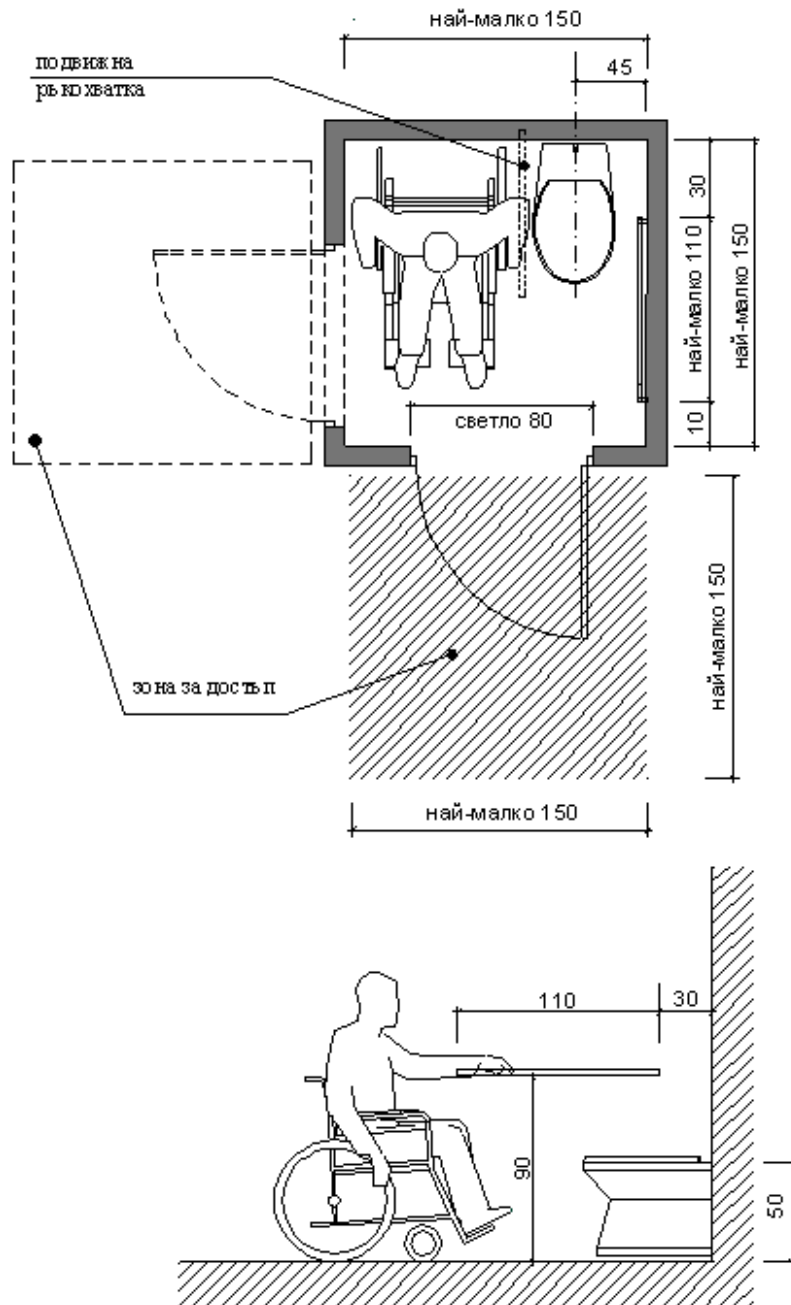
1. пред чешмата има свободно пространство с размери най-малко 75 cm на 120 cm;
2. между долната част на коритото и настилната е предвидено свободно място за коленете с височина най-малко 77 cm, широчина 75 cm и дълбочина 50 cm;
3. чучурът на чешмата е на височина не повече от 90 cm, мерено от нивото на прилежащия терен; струята на водата е с височина най-малко 10 cm;
4. кранчетата са монтирани в обсега на достъпност, така че водата да се пуска и спира с една ръка; ползването на кранчетата не изисква усилие при стискане или натискане или извиване на китката.

Фиг. 24. Разполагане на достъпни чешми

Чл. 28. Обществените санитарни кабинни, предназначени за хора с увреждания, се разполагат на подходящи и достъпни места (фиг. 25), като:

1. кабините се изпълняват с размери най-малко 150 cm на 150 cm;
2. се осигурява свободно място за достъп пред кабината с размери 150 cm на 150 cm;
3. вратата е със светъл отвор 80 cm и се отваря навън;
4. осовата линия на тоалетната чиния е на разстояние 45 cm от страничната стена;
5. горният ръб на тоалетната чиния е на височина 50 cm от нивото на пода;
6. до тоалетната чиния се монтира странична хоризонтална ръкохватка с дължина най-малко 110 cm, разположена на височина 90 cm от нивото на пода и на разстояние 4 cm от стената, на която е монтирана.

Фиг. 25. Разполагане на достъпни обществени санитарни кабинни

Чл. 29. Символиката като източник на необходима информация за хората с увреждания се съобразява със следните изисквания:

1. буквите и цифрите са с височина от 2 до 5 cm при съотношение на широчина към височина от 3:5 до 1:1;
2. знаците и символите са контрастни по отношение на фона: светли на тъмен фон или тъмни на светъл фон;
3. буквите, цифрите и символите са изпъкнали най-малко с 0,1 cm.

Чл. 30. Изкуственото осветление в селищната среда се разполага по начин, удобен за ориентация на хората с увреждания, без да ги заслепява.

ЧАСТ ТРЕТА

ИЗИСКВАНИЯ КЪМ СГРАДИТЕ, СЪОРЪЖЕНИЯТА И ТЕХНИТЕ ЕЛЕМЕНТИ

Глава осма

ОБЩИ ИЗИСКВАНИЯ

Чл. 31. (1) Във всички сгради и съоръжения се осигуряват достъпът и ползването от цялото население, в т.ч. от хората с увреждания, на следните елементи:

1. входни и комуникационни пространства;
2. помещения и пространства за общо ползване;
3. санитарно-хигиенни и спомагателни помещения.

(2) Изискванията по ал. 1 не се отнасят за:

1. жилищни сгради с ниско и средно застрояване, в които не са предвидени жилища за хора с увреждания, и жилищни сгради за временно обитаване (общезития, хотели, мотели) с по-малко от 20 легла;

2. обекти за търговия и заведения за хранене със застроена площ, по-малка от 100 m² - в градовете с над 100 хил. жители; по-малка от 80 m² - в градовете от 30 хил. до 100 хил. жители; по-малка от 50 m² - в градовете до 30 хил. жители;

3. обекти за битови услуги със застроена площ, по-малка от 50 m².

(3) Изискванията по ал. 1, т. 3 не се отнасят за жилищни сгради с високо застрояване, които не се обитават от хора с увреждания.

(4) В производствени сгради с производство, което позволява да се предвиждат работни места за хора с увреждания, се осигурява достъп до съответните работни места.

Чл. 32. Достъпните елементи на сградите и съоръженията се съобразяват със специфичните изисквания към различните видове увреждания: придвижване на дълги разстояния, по наклонени повърхности, с технически помощни средства, с водач, качване и слизане по стълби, натискане на бутони и хващане, обсег на достъпност, височина на погледа, както и със средствата за сигнализация и информация.

Чл. 33. Достъпните елементи на сградите и съоръженията се свързват помежду си с достъпни маршрути.

Глава девета

ВХОДНИ И КОМУНИКАЦИОННИ ПРОСТРАНСТВА

Чл. 34. Достъпният вход на сградата или съоръжението се свързва с достъпния маршрут на урбанизираната среда и отговаря на следните изисквания:

1. служи за главен вход на сградата, има подходящо осветление, защитава се срещу неблагоприятни атмосферни условия и се означава с международния символ "Инвалид";
2. при входове, за преминаването през които се изисква входен билет, има поне един достъпен вход.

Чл. 35. (1) Преодоляването на денивелация на терена около достъпен вход на сграда или съоръжение се осъществява със стълби, рампи и подемни платформи, които отговарят на изискванията на чл. 11 , 12 и 13 .

(2) В зависимост от конкретните условия едновременно със стълбите се осигурява и рампа или подемна платформа.

(3) Пред достъпния вход се устройва хоризонтална площадка с размери най-малко 150 cm на 180 cm.

Чл. 36. (1) Входните врати на достъпния вход на сградите се предвиждат със светла широчина най-малко 100 cm.

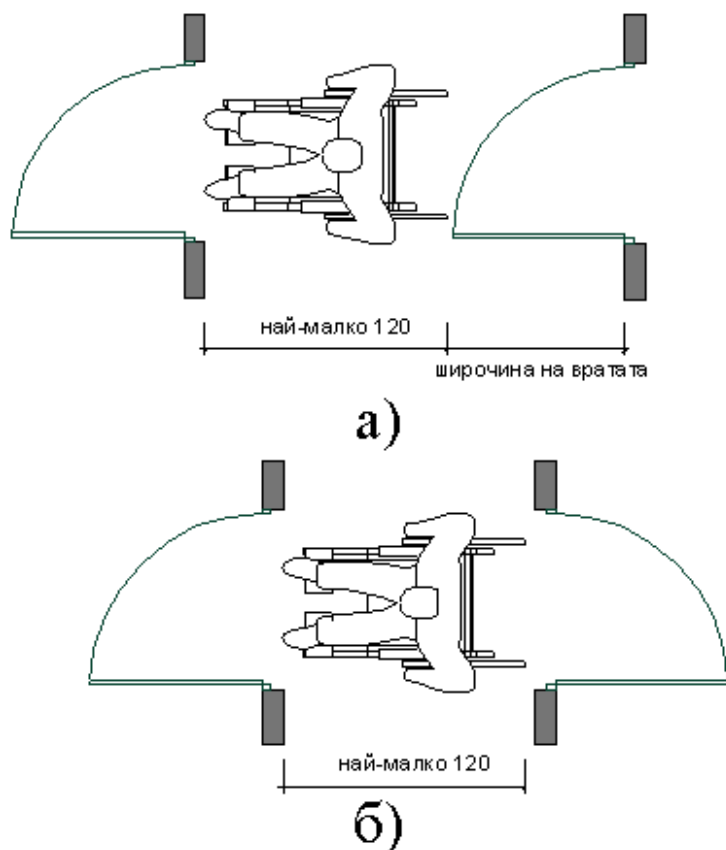
(2) В случай че по достъпния маршрут има летящи или въртящи се врати, се осигурява достъпна врата с улеснен начин на ползване.

(3) Ако вратата има две независими крила, поне едно от тях е с широчина най-малко 90 cm.

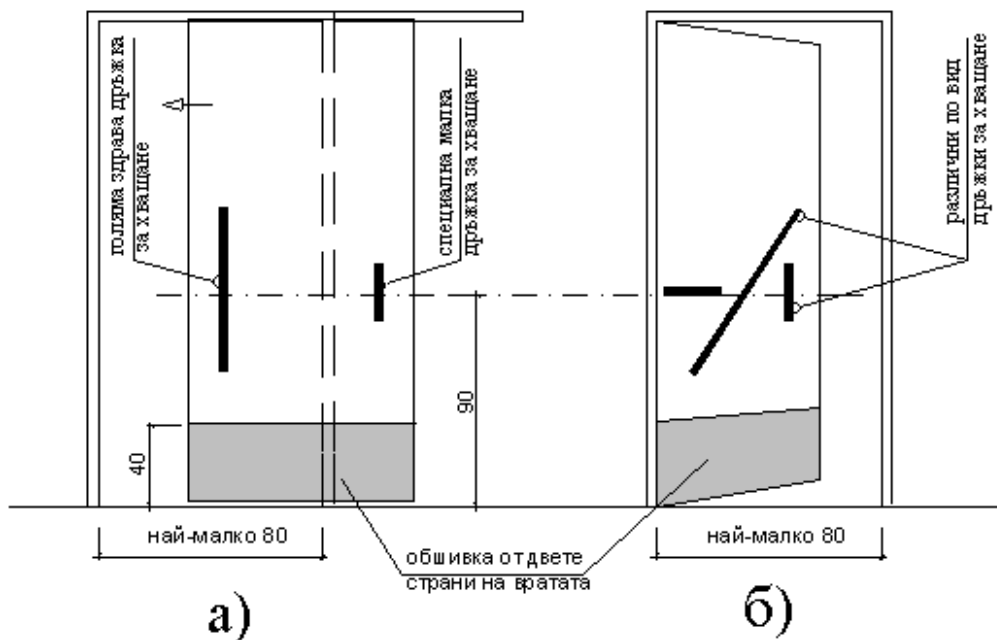
(4) Свободното пространство между две последователни врати на панти, отварящи се в една и съща посока, е най-малко 120 cm плюс широчината на вратата (фиг. 26, позиция "а").

(5) Разстоянието между две последователни врати на панти, отварящи се извън пространството помежду им, трябва да е най-малко 120 cm (фиг. 26, позиция "б").

Чл. 37. (1) Дръжките на входните врати в достъпния вход трябва да са удобни за хващане, да са монтирани на височина 90 cm от нивото на пода и ползването им да не изисква усилие при стискане или натискане или извиване на китката (фиг. 27).

Фиг. 26.

Фиг. 27.

(2) Пултовете за управление на плъзгачи се врати трябва да са достъпни и да могат да се използват от двете страни, когато вратите са напълно отворени. Пултовете се монтират на височина не повече от 120 cm от нивото на пода.

(3) Автоматични входни врати, които се управляват чрез устройства, монтирани на пода пред тях, трябва да се задействат и при маса 20 kg (например масата на куче - водач на човек с увредено зрение).

(4) Подът пред входната врата се изпълнява равен, без пукнатини и грапавини и без препятствия. Прагове с височина от 0,5 до 2 cm се скосяват с наклон не повече от 1:2.

Чл. 38. (1) Във входното фоайе и достъпните фоайета и коридори се осигурява достъпен маршрут с ширина най-малко 90 cm. Подовите настилки трябва да са здрави, устойчиви и нехлъзгави с оглед безопасното придвижване на хора с увреждания.

(2) При наличие на стъпала във входните предверия и фоайета се осигурява и рампа или подемна платформа.

(3) Промени в нивата на достъпния маршрут от 0,5 до 2 cm се преодоляват с наклон не повече от 1:2, а промени, по-големи от 2 cm - с рампа. Наклонът на рампите не трябва да надвишава 5 % (1:20).

(4) Когато подовите са покрити с текстилни настилки (килими и др.), те трябва да са здраво закрепени.

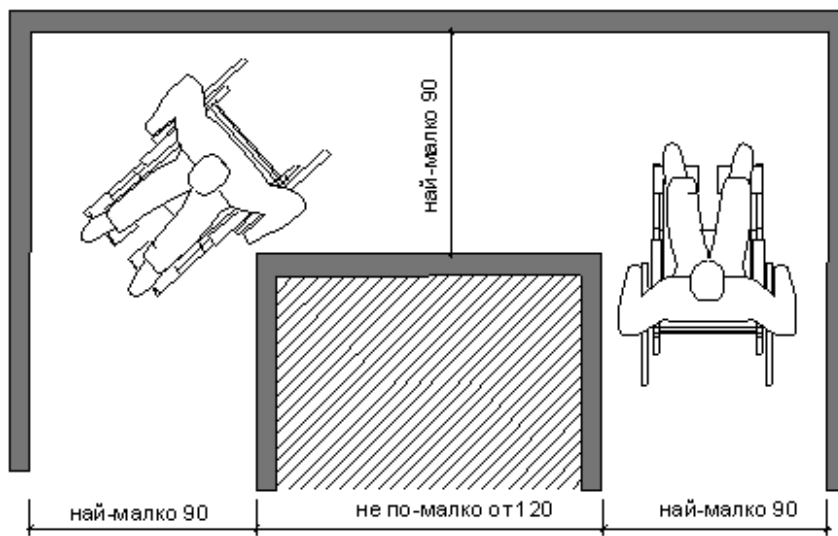
Чл. 39. (1) Когато по стените на входното фоайе и достъпните фоайета и коридори са монтирани предмети с долни ръбове на височина от 68 до 210 cm от нивото на пода, не се допуска предметите да навлизат с повече от 10 cm в достъпното пространство.

(2) Стенни предмети с ръбове, разположени на височина, по-малка от 68 cm, мерено от нивото на пода, могат да навлизат в достъпното пространство неограничено, ако с това не се намалява изискваната минимална ширина на достъпния маршрут.

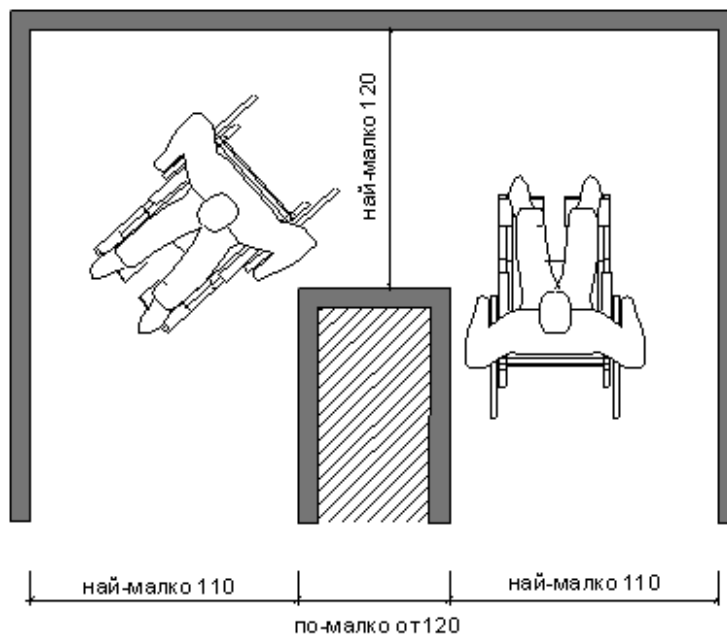
(3) Ако във входното фоайе и достъпните фоайета и коридори има свободно пространство с височина, по-малка от 210 cm от нивото на пода, на местата, в които то се пресича с достъпния маршрут, се поставя бариера на височина не по-малка от 68 cm от нивото на пода, така че бариерата да може да бъде напипана с бастунче от човек с увредено зрение.

Чл. 40. (1) На местата, където достъпният маршрут прави обратен завой около препятствие, чиято ширина е по-голяма от 120 cm, се придвижва маршрутът да е с ширина най-малко 90 cm (фиг. 28, позиция "а").

(2) На местата, където достъпният маршрут прави обратен завой около препятствие, чиято ширина е по-малка от 120 cm, широчината на маршрута се увеличава до 110 cm преди завоя и до 120 cm на завоя (фиг. 28, позиция "б").

а)

б)

Фиг. 28. Широчина на достъпния маршрут при обратен завой около препятствие

Чл. 41. (1) Вътрешните стълби в жилищни и обществени сгради, които свързват достъпни елементи на сградата, се изпълняват при спазване на следните изисквания:

1. стълбищното рамо е с широчина не по-малка от 120 cm;
2. височината, преодолявана от едно стълбищно рамо, е най-много 180 cm;
3. стъпалата са еднакви, с височина не по-голяма от 17 cm и със скосени навътре чела.

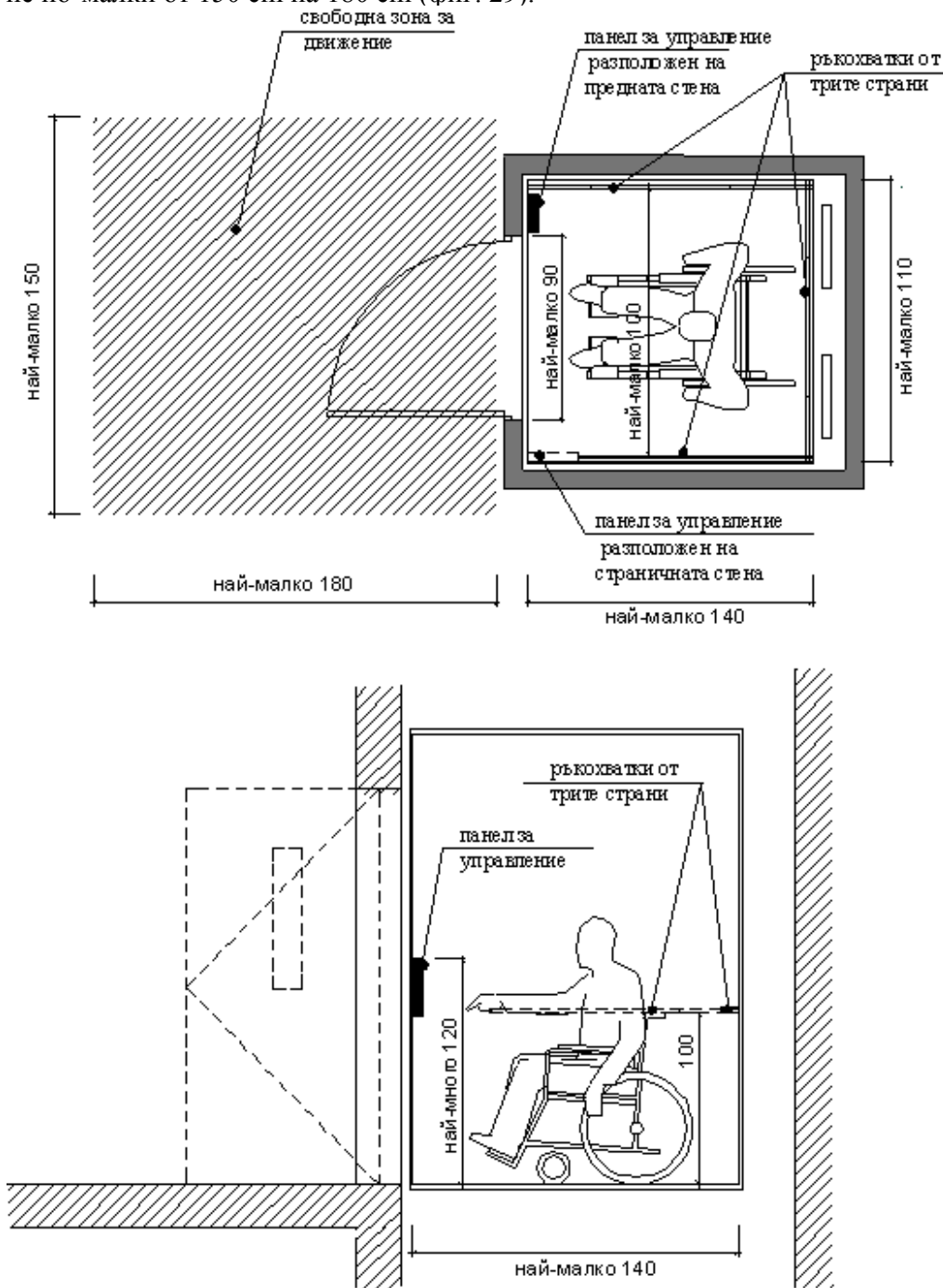
(2) От двете страни на стълбищното рамо се предвиждат парапети съгласно чл. 11, ал. 2, като едната им ръкохватка се изпълнява непрекъсната (фиг. 15).

(3) Стълбите се изпълняват от нехлъзгава настилка, като първото и последното им стъпало се изпълняват от материал или са с цвят, различни от материала или цвета на настилката.

Чл. 42. За подемните платформи, които служат за преодоляване на вътрешни стълби,

се спазват изискванията на чл. 13 .

Чл. 43. Пред всеки достъпен асансьор се предвижда свободно място за движение с размери не по-малки от 150 cm на 180 cm (фиг. 29).

Фиг. 29. Оразмеряване на достъпна асансьорна кабина

Чл. 44. Достъпните асансьорни кабини отговарят на следните изисквания (фиг. 29):

1. широчината на кабината е най-малко 110 cm, а дълбочината ѝ - най-малко 140 cm;
2. от трите вътрешни страни на кабината на височина 100 cm от нивото на пода е монтирана ръкохватка, като разстоянието между срещуположните ръкохватки не е по-малко от 100 cm;
3. светлата широчина на вратата на кабината е най-малко 90 cm;
4. разликата по вертикала между пода на асансьорната кабина и пода на всеки етаж не превишава 0,5 cm; хоризонталната пролука между пода на кабината и пода на етажа не превишава 2 cm;

5. подът на асансьорната кабина и подът до асансьора са изпълнени от стабилна, здрава и нехлъзгава настилка.

Чл. 45. Панелът за управление на асансьорната кабина отговаря на следните изисквания (фиг. 29):

1. в кабина с централно отваряща се врата панелът е разположен на стената с вратата, а в кабина със странично отваряща се врата - на стената с вратата или на страничната стена в близост до вратата на асансьора;

2. символиката е разположена от лявата страна на бутоните, като се спазват изискванията и на чл. 29 ;

3. бутонът за основния (на нивото на достъпния вход) етаж за качване и слизане е обозначен с табела с изпъкнала звезда;

4. бутоните за етажите са разположени на височина не повече от 120 cm от нивото на пода и имат визуална индикация, която показва регистрирането на всяко повикване;

5. групата аварийни бутони, разположени в долния край на панела за управление, са монтирани на височина не повече от 90 cm от нивото на пода;

6. над панела за управление или над вратата на кабината е монтиран визуален индикатор на движението на кабината; цифрите на индикатора имат светлинна и звукова сигнализация, с които се сигнализира отминаването или спирането на етаж.

Чл. 46. (1) Бутоните за повикване на асансьора се монтират на височина не повече от 120 cm от нивото на пода. Те се изпълняват с изпъкнала форма, като най-малкият им размер е 2 cm.

(2) Бутоните по ал. 1 трябва да имат визуална сигнализация, регистрираща повикването, видима от мястото на изчакване и монтирана на височина най-малко 180 cm от нивото на пода, като най-малкият ѝ размер е 6 cm. Бутонът за движение нагоре се монтира над бутона за движение надолу.

(3) Вратите на асансьорите трябва да имат визуален и звуков сигнал, указващ коя от кабините е отговорила на повикването. Звуковите сигнали звучат по един път при движение нагоре и два пъти - при движение надолу.

(4) Когато вратите на асансьорите се отварят и затварят автоматично, продължителността между сигнала за пристигането на кабината на етажа и сигнала за затварянето на вратите е най-малко 5 s. Вратите трябва да остават напълно отворени в продължение най-малко 3 s.

Глава десета

ПОМЕЩЕНИЯ И ПРОСТРАНСТВА ЗА ОБЩО ПОЛЗВАНЕ

Раздел I

Изисквания към помещенията и пространствата за общо ползване в обществени сгради

Чл. 47. (1) Достъпните помещения и пространства за общо ползване в обществени сгради се свързват с достъпните входни и комуникационни пространства чрез достъпен маршрут при спазване изискванията на чл. 38 , 39 и 40 .

(2) Вратите на достъпните помещения и пространства за общо ползване се изпълняват със светла широчина не по-малка от 90 cm. Те трябва да имат удобна за хващане дръжка, монтирана на височина 90 cm от нивото на пода, чието ползване да не води до усилие. Подът пред вратите трябва да е равен и без препятствия.

(3) Дръжките на вратите към опасни зони се изпълняват с релефна маркировка. Не се допуска дръжки с такава маркировка да се използват за врати на помещения и пространства за общо ползване.

Чл. 48. Търговските зали в достъпните обекти за търговия отговарят на следните изисквания:

1. осигурено е свободно пространство за движение на посетителите между крайстенни и островни гондоли, витрини, щендери и щандове с широчина най-малко 90 cm, съобразено с изискванията за достъпен маршрут;

2. най-ниската обслужваща част на достъпните рафтове на гондоли, щендери и щандове е на разстояние 40 cm от нивото на пода, а най-високата - на разстояние 135 cm;

3. достъпните търговски плотове са на височина най-много 80 cm от нивото на пода;

4. най-малко един от касовите пунктове има широчина на прохода не по-малка от 90 cm; търговският плот при касата е с височина най-много 80 cm.

Чл. 49. (1) В помещенията и в откритата част за общо ползване в достъпните заведения за хранене се спазват следните изисквания (фиг. 30):

1. най-малко 5 на сто от общия брой на местата за сядане в залата за хранене, но не по-малко от едно място са достъпни за хора в инвалидни колички;

2. достъпните места са свързани с достъпен маршрут, като широчината на пътеките между масите е най-малко 90 cm;

3. достъпното място за хранене е със свободна подова площ с размери 75 cm на 120 cm, която не навлиза с повече от 50 cm под масата;

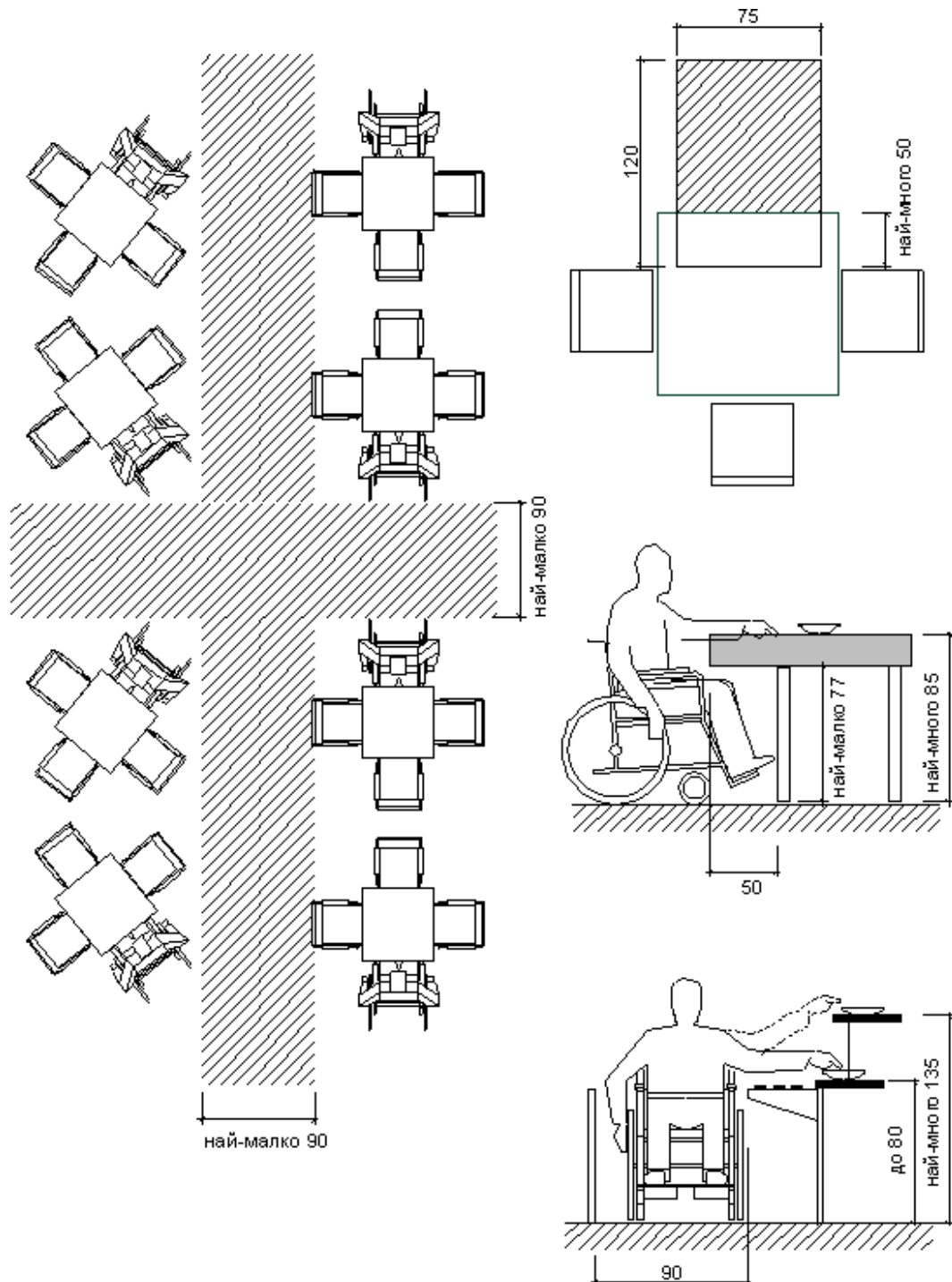
4. плотът на масата на достъпните места е на височина от 80 до 85 cm от нивото на пода, като между долния ръб на плота и пода е осигурено свободно пространство с височина най-малко 77 cm, широчина 75 cm и дълбочина 50 cm.

(2) Залите за хранене на самообслужване освен на изискванията по ал. 1 отговарят и на следните изисквания:

1. пътеката пред плота за храна е свързана с достъпния маршрут и е с широчина най-малко 90 cm;

2. плотовете за таблите с храна са на височина най-много 80 cm от нивото на пода;

3. рафтовете (полиците) за самообслужване са на височина най-много 135 cm от нивото на пода.

Фиг. 30. Оразмеряване на достъпно заведение за хранене

Чл. 50. Помещенията за общо ползване в достъпните обекти за битови услуги и граждански ритуали се свързват с достъпен маршрут по реда на чл. 47 .

Чл. 51. (1) Амфитеатралните зали и залите със стационарни места за зрители в сгради за културни и просветни дейности отговарят на следните изисквания (фиг. 31):

1. най-малко 2 на сто от местата за зрители са за хора в инвалидни колички;
2. местата за зрители в инвалидни колички са с размери 75 cm на 120 cm, свързани с достъпен маршрут и подходящо разположени, в т.ч. в непосредствена близост до достъпния вход или изход;
3. когато зоната за зрители в инвалидни колички се предвижда пред първия ред на зоната за останалите зрители, широчината ѝ не може да е по-малка от 290 cm; зад зоната за зрители в инвалидни колички се изгражда плътен парапет с височина 80 cm;

4. видимостта от местата на зрители в инвалидни колички трябва да е сравнима с видимостта от останалите места в залата.

(2) Местата за зрители в инвалидни колички се свързват чрез достъпен маршрут със сцената, арената и с поне една от гримьорните.

Чл. 52. Помещенията и пространствата за общо ползване в спортни сгради и съоръжения се изпълняват при спазване на следните изисквания:

1. в зали с трибуни до 1000 места са предвидени най-малко 4 места за зрители в инвалидни колички; в зали с повече от 1000 места най-малко 0,5 на сто от общия брой на местата са предназначени за зрители в инвалидни колички;

2. достъпните места са разположени при спазване изискванията на чл. 51, ал. 1, т. 2 и 4 .

Чл. 53. (1) Помещенията и пространствата за общо ползване в библиотеките отговарят на следните изисквания:

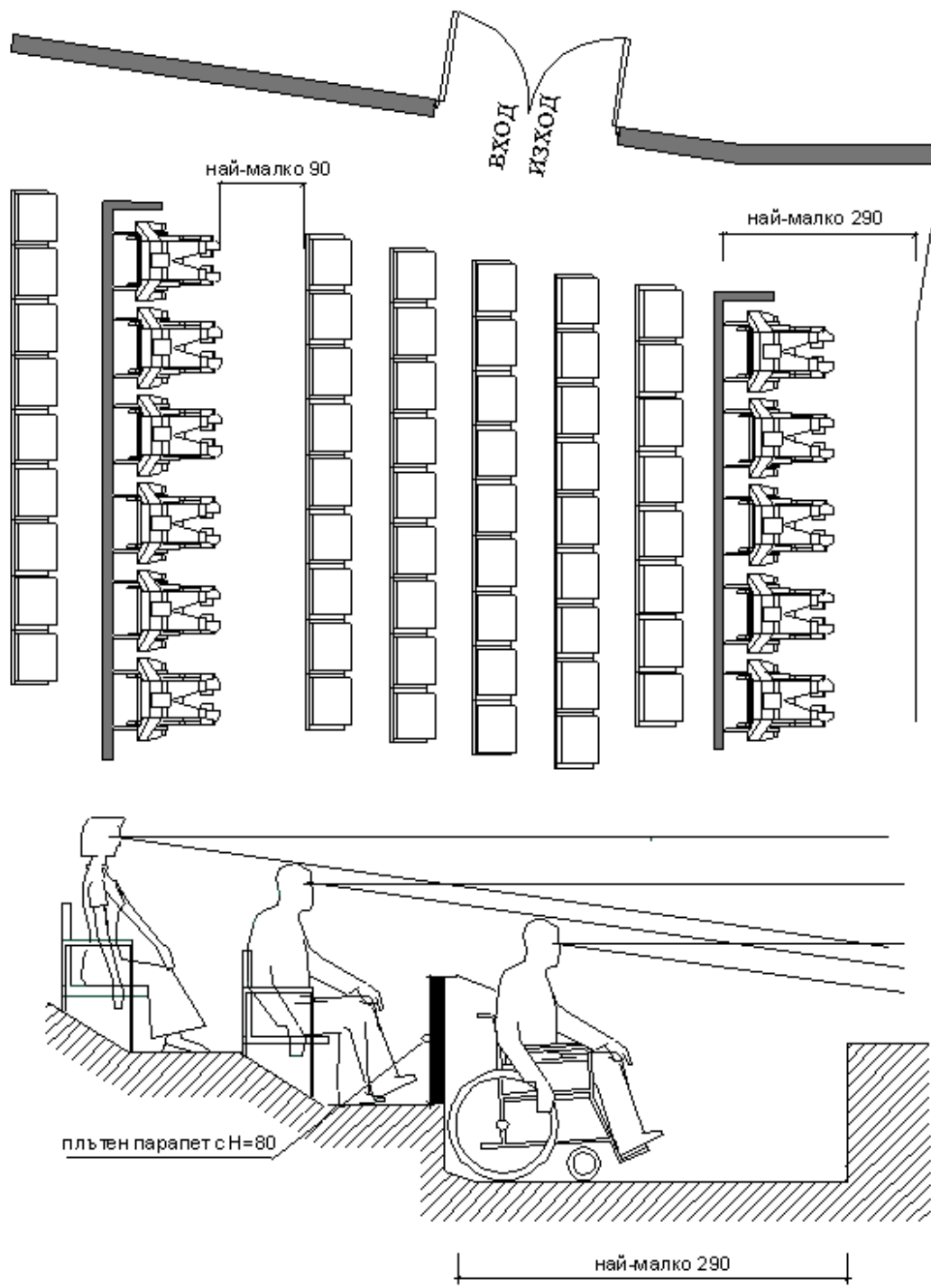
1. най-малко 5 на сто от местата в читалните, но не по-малко от едно място са предназначени за хора в инвалидни колички;

2. достъпното място отговаря на изискванията на чл. 49, ал. 1, т. 2, 3 и 4 ;

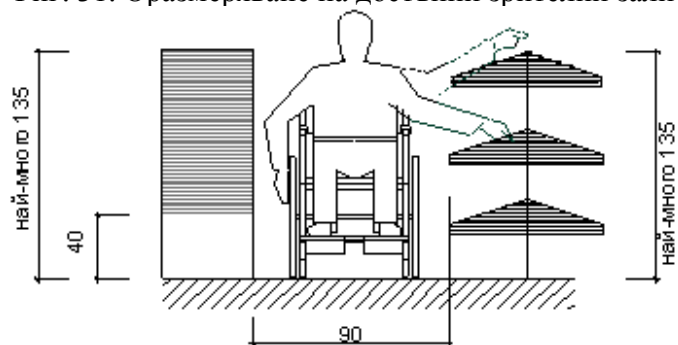
3. в читалните са осигурени места за разминаване с широчина най-малко 180 cm.

(2) Картотечните шкафове се свързват с достъпен маршрут. Пътеките между шкафовете са с широчина най-малко 90 cm, а достъпната височина за ползване на шкафовете е от 40 до 135 cm от нивото на пода (фиг. 32).

Чл. 54. В изложбени и музейни зали експонатите се свързват с достъпен маршрут.

Фиг. 31. Оразмеряване на достъпни зрителни зали

Фиг. 32. Разполагане на библиотечни шкафове и картотеки

Чл. 55. Общодостъпните помещения в учебните сгради се свързват чрез достъпен маршрут, като:

1. обзавеждането на учебните помещения позволява устройването на учебни места за учащи се в инвалидни колички и за учащи се с увреден слух, снабдени с индукционна верига;
2. в останалите помещения (канцеларии, библиотеки, кабинети и др.) се осигурява достъп за обслужване и на хора с увреждания.

Чл. 56. Достъпът до помещенията и пространствата за общо ползване в пощенските станции се осигурява при спазване на следните изисквания:

1. пътеките пред гишетата за обслужване са с широчина най-малко 120 cm, като поне едно от гишетата е на височина не повече от 80 cm от нивото на пода;
2. когато се предвиждат писалищни плотове или маси, плотът на поне една от тях е на височина от 80 до 85 cm от нивото на пода; пред плота или масата има свободна подова площ с размери 75 cm на 120 cm, като между долния ръб на плота и пода се осигурява свободно пространство с височина 77 cm, широчина 75 cm и дълбочина 50 cm;
3. пред всяка пощенска кутия има свободна подова площ с размери 75 cm на 120 cm, като отворът на кутията е на височина не повече от 120 cm от нивото на пода;
4. поне 5 на сто от личните пощенски кутии са предназначени за хора в инвалидни колички и са на височина от 40 до 90 cm от нивото на пода; пътеките между отделните групи пощенски кутии са с широчина най-малко 180 cm.

Чл. 57. Помещенията и пространствата за общо ползване в приемните сгради на транспорта трябва да са достъпни и да отговарят на следните изисквания:

1. достъпният маршрут позволява бързо, лесно и безопасно движение на хора с увреждания и е обозначен с международния символ "Инвалид";
2. пътеката пред едно от гишетата за обслужване на пътници е с широчина най-малко 120 cm, като височината, от която се обслужва гишето, е не повече от 80 cm;
3. достъпният маршрут достига до зоната за качване на пътници; зоната за качване, предназначена за хора с увреждания, се обозначава с пътна маркировка с международния символ "Инвалид".

Чл. 58. (1) Входовете за пациенти в лечебните и социалните заведения се съобразяват с изискванията за достъпност по реда на тази наредба.

(2) Помещенията и пространствата в лечебните и социалните заведения за общо ползване се свързват с достъпен маршрут.

(3) В стационарите на лечебните и социалните заведения се предвижда най-малко една достъпна болнична стая при спазване на следните изисквания:

1. има свободна подова площ с формата на кръг с диаметър 150 cm или Т-образно място за маневриране с инвалидна количка;
2. разстоянието между две съседни легла е най-малко 120 cm;
3. пътеката между срещуположни легла е с широчина 120 cm;
4. разстоянието между крайно легло и стена е най-малко 90 cm;
5. тоалетната към болничната стая е достъпна.

Чл. 59. (1) Жилищните сгради за временно обитаване, с изключение на сградите по чл. 31, ал. 2, т. 1, отговарят на следните изисквания:

1. поне едно от обслужващите гишета на рецепцията е на височина не повече от 90 cm от нивото на пода;
2. достъпът до хотелските стаи, предвидени за обитаване от хора в инвалидни колички, е осигурен чрез достъпен маршрут;
3. достъпът до помещенията за основни и допълнителни туристически услуги, както и до откритите съоръжения е осигурен чрез достъпен маршрут;
4. към помещенията за основни и допълнителни туристически услуги има най-малко една достъпна тоалетна, предназначена за хора с увреждания.

(2) В обектите по ал. 1 с капацитет над 20 легла се осигурява най-малко една достъпна хотелска стая при спазване изискванията на чл. 58, ал. 3 .

Чл. 60. (1) Сградите за общественообслужващи дейности, в т.ч. административни, съдебни, учебни, лечебни, спортни и др., се съобразяват с изискванията за достъпност при условията и по реда на тази наредба.

(2) Най-малко едно място в залите за съдебни заседания се предвижда със свободна

подова площ 75 cm на 120 cm за маневриране с инвалидна количка и свързано с достъпен маршрут.

(3) Най-малко едно от гишетата във всеки сектор на административните сгради се съобразява с изискванията за достъпност.

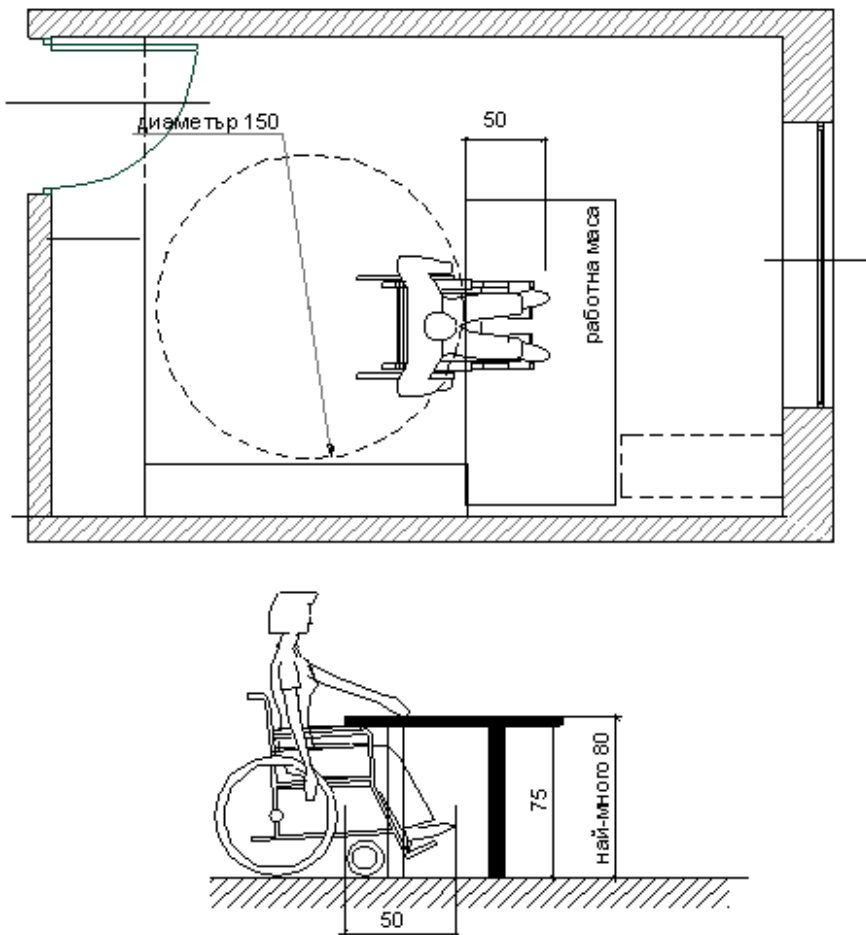
Чл. 61. Работните места в обществени сгради, предназначени за хора с увреждания, трябва да са свързани с достъпен маршрут и да отговарят на следните изисквания (фиг. 33):

1. достъпното работно място е със свободна подова площ с размери 75 cm на 120 cm, която не навлиза с повече от 50 cm под работния плот;

2. работният плот е на височина от 80 до 85 cm от нивото на пода, като между долния ръб на плота и пода се осигурява свободно пространство най-малко с височина 77 cm, ширина 75 cm и дълбочина 50 cm;

3. пред отделните елементи на обзавеждането (шкафове, библиотека и др.) има свободна площ с размери 75 cm на 120 cm за безпрепятствено доближаване с инвалидна количка или свободна площ за маневриране с диаметър 150 cm;

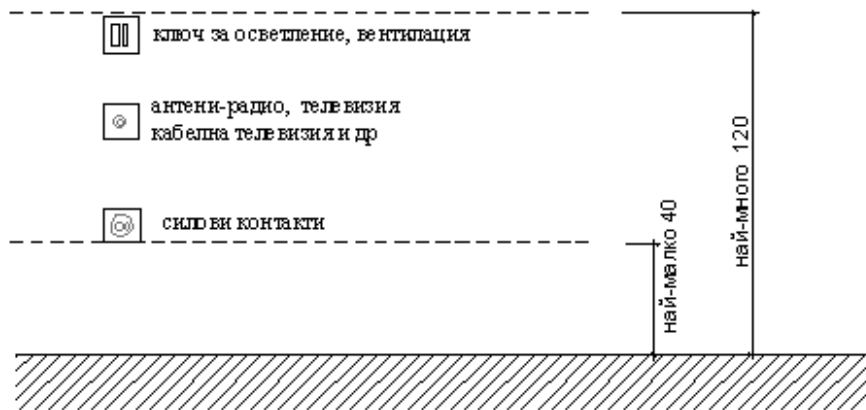
4. използването на елементите на обзавеждането по т. 3 е съобразено с възможността за достъпност във височина от 40 cm до 120 cm от нивото на пода.

Фиг. 33. Оразмеряване на достъпно работно място

Чл. 62. Автоматите по чл. 25, т. 1, 2 и 3 се разполагат при спазване изискванията на чл. 6, ал. 4.

Чл. 63. Излазите на електрическите инсталации, включително тези за управление (ключове за осветление, контакти и др.), в достъпните помещения се монтират на височина най-малко 40 cm, но не повече от 120 cm от нивото на пода. Пред излазите се осигурява свободна подова площ с размери 75 cm на 120 cm (фиг. 34).

Фиг. 34. Монтиране на излазите на електрическите инсталации

Раздел II

Изисквания към помещенията и пространствата за общо ползване в жилищни сгради

Чл. 64. (1) В жилищните сгради, с изключение на сградите по чл. 31, ал. 2, т. 1, се осигурява достъпен маршрут от достъпния вход до всяко жилище и до всички помещения за общо ползване.

(2) Достъпният маршрут се свързва с достъпния вход и комуникационните пространства при спазване изискванията на чл. 38, 39 и 40.

Чл. 65. Вратите на достъпните помещения и пространства за общо ползване в жилищните сгради отговарят на изискванията на чл. 47, ал. 2.

Чл. 66. (1) Когато в жилищната сграда се предвижда жилище за хора с увреждания, в помещенията за общо ползване се спазват изискванията за достъп с инвалидна количка.

(2) Изискванията по ал. 1 се отнасят и за всички отворени пространства в жилищните сгради (тераси, балкони, лоджии и веранди).

Чл. 67. Гаражи и покрити паркинги, предназначени за ползване от хора с увреждания, се свързват с достъпен маршрут.

Глава единадесета

САНИТАРНО-ХИГИЕННИ И ДРУГИ СПОМАГАТЕЛНИ ПОМЕЩЕНИЯ

Чл. 68. (1) В обществените и производствените сгради, в които се устройват работни места за хора с увреждания, се осигурява най-малко един достъпен санитарен възел за хора с инвалидни колички, свързан с достъпен маршрут.

(2) Санитарният възел по ал. 1 се обозначава с международния символ "Инвалид".

Чл. 69. (1) Достъпният санитарен възел се оразмерява съобразно изискванията за осигуряване на свободно пространство за маневриране с инвалидна количка и разполагане на елементите на санитарното обзавеждане.

(2) Свободното пространство по ал. 1 е с Т-образна форма или с формата на кръг с диаметър 150 cm (фиг. 1).

(3) Вратата на санитарния възел е със светла ширина 80 cm, като при отварянето ѝ не трябва да се нарушава пространството по ал. 2.

(4) Заклучващият механизъм на вратата се свързва с "паник-бутон" за отварянето ѝ отвън при непредвидени обстоятелства, или когато е подаден сигнал.

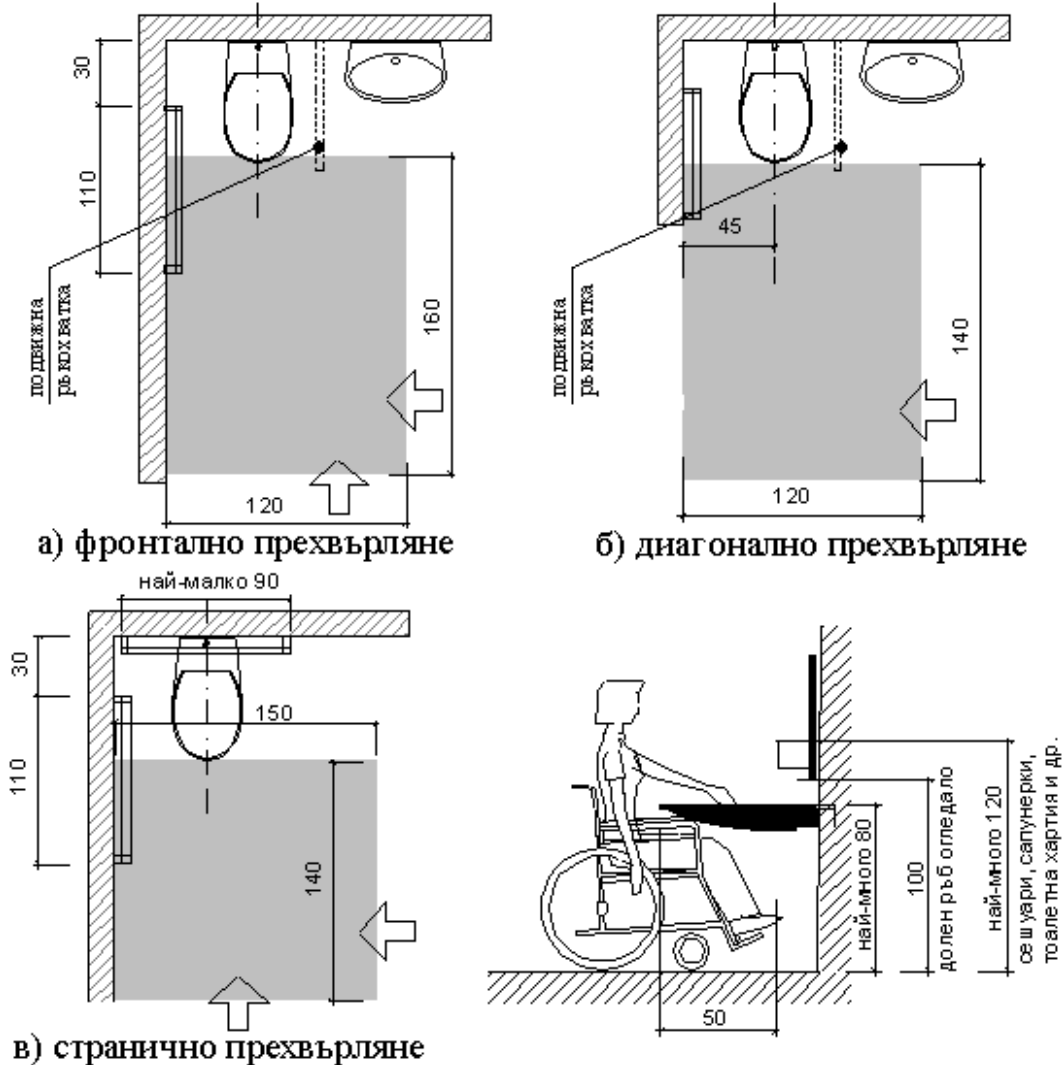
Чл. 70. Когато към достъпния санитарен възел има преддверие, то се оразмерява в съответствие с изискванията на чл. 69.

Чл. 71. (1) Когато достъпът до тоалетната чиния е фронтален и до нея има мивка, в помещението се осигурява свободно подово пространство с ширина не по-малка от 120 cm и с дължина не по-малка от 160 cm (фиг. 35).

(2) Когато достъпът до тоалетната чиния е диагонален и до нея има мивка, в помещението се осигурява свободно подово пространство с широчина не по-малка от 120 cm и с дължина не по-малка от 140 cm.

(3) Когато достъпът до тоалетната чиния е страничен и до нея няма мивка, в помещението се осигурява свободно подово пространство с широчина не по-малка от 150 cm и с дължина не по-малка от 140 cm.

Чл. 72. Елементите на санитарното обзавеждане в достъпните санитарно-хигиенни помещения се монтират при спазване на следните изисквания (фиг. 35):

Фиг. 35. Оразмеряване на свободно подово пространство в достъпен санитарен възел

1. осовата линия на тоалетната чиния е на разстояние 45 cm от стената, на която е монтирана ръкохватка;
2. горният ръб на тоалетната чиния е на височина 50 cm от нивото на пода;
3. ръкохватките са монтирани хоризонтално на височина 90 cm от нивото на пода по такъв начин, че да не се въртят в сглобките;
4. ръкохватките са с диаметър от 3,2 до 3,8 cm и формата им е с еднакво сечение; разстоянието между ръкохватката и стената, към която е закрепена, е 4 cm;
5. страничната ръкохватка при тоалетната чиния е с дължина най-малко 110 cm, като предният ѝ край отстои на 140 cm от задната стена;
6. когато тоалетното казанче не е в кабината, зад тоалетната чиния е монтирана ръкохватка с дължина най-малко 90 cm, като единият ѝ край е на разстояние най-малко 30 cm от осовата линия на тоалетната чиния;

7. механизмът за промиване на тоалетната чиния е монтиран на разстояние не повече от 110 cm от нивото на пода, като използването му не трябва да води до усилие;
8. горният ръб на мивката е на разстояние 80 cm от нивото на пода; мивката е монтирана така, че да е възможно плътно допиране до нея с инвалидна количка;
9. долният ръб на огледалото над мивката е на височина не повече от 100 cm от нивото на пода;
10. аксесоарите (тоалетна хартия, сешоари, сапуниерки и др.) са разположени на височина не повече от 120 cm от нивото на пода.

Чл. 73. Санитарните възли към достъпните помещения в жилищните сгради за временно обитаване, отдих и туризъм и в лечебните заведения се оразмеряват при спазване изискванията на чл. 69, 71, 72 и на приложението към наредбата.

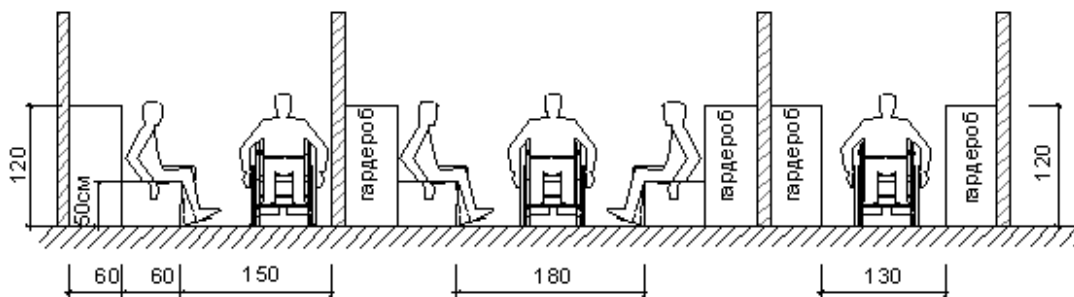
Чл. 74. (1) Спомагателните помещения в производствени сгради, в които се предвиждат работни места за хора с увреждания, се свързват с достъпен маршрут, като се спазват изискванията и на чл. 47, ал. 2 .

(2) В съблекалните се осигуряват необходимият брой индивидуални гардероби, отговарящи на броя на работните места за хора с увреждания, при спазване на следните изисквания:

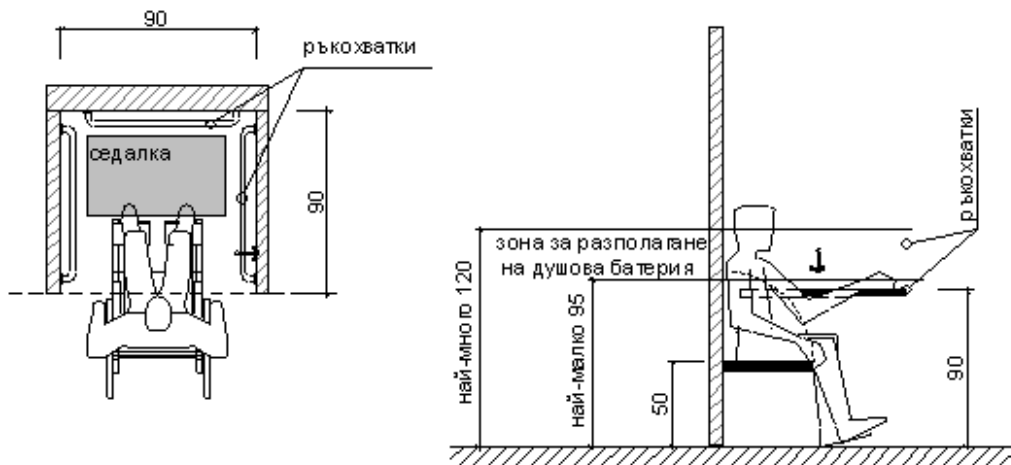
1. пред индивидуалния гардероб е предвидена свободна подова площ с размери 75 cm на 120 cm;
2. височината на обслужване на гардероба е най-много 120 cm;
3. при двустранно разполагане на гардеробите разстоянието между тях е най-малко 130 cm;
4. местата за сядане пред гардеробите са с широчина 60 cm и височина 50 cm; при едностранно разполагане на гардеробите широчината на обслужващата пътека е 150 cm, а при двустранно - 180 cm (фиг. 36).

(3) В помещенията с душеве се осигуряват необходимият брой душ-кабини за хора с увреждания, но не по-малко от една душ-кабина при спазване на следните изисквания (фиг. 37):

1. кабината е с размери най-малко 90 cm на 90 cm;
2. вратата на кабината позволява прехвърляне от инвалидна количка на седалка в кабината;
3. седалката е монтирана на височина 50 cm от нивото на пода;
4. на стената на кабината е монтирана ръкохватка на височина 90 cm от нивото на пода;
5. душовата батерия е разположена на височина от 95 до 120 cm от нивото на пода;
6. дължината на подвижния душ е най-малко 150 cm.

Фиг. 36. Оразмеряване на достъпна съблекалня

Фиг. 37. Оразмеряване на достъпна душ-кабина

Глава дванадесета

ЖИЛИЩА ЗА ХОРА С УВРЕЖДАНИЯ

Чл. 75. (1) Жилищата за хора с увреждания се проектират съобразно изискванията за извършване на дейности, свързани с ежедневието на обитателите им, и необходимостта от придвижване и маневриране с инвалидна количка.

(2) Жилищата се съобразяват с индивидуалните потребности на хората с увреждания, с техния пол, брой, възраст и специфичните им възможности (вид и степен на увреждането).

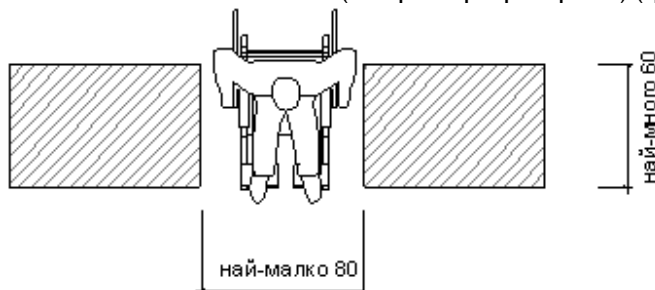
(3) Във всички помещения в жилището се осигурява лесно и безопасно придвижване на обитателите в инвалидни колички, както и самостоятелно и независимо ползване на елементите на обзавеждането и оборудването.

(4) Ако жилището има вътрешен двор, тераси, балкони и други отворени пространства, те трябва да са достъпни и да могат да се ползват от обитателите в инвалидни колички.

Чл. 76. (1) Оразмеряването на жилището се съобразява с осигуряването на необходимите минимални площи за отделните му функционални зони, които са обособени в отделни помещения или са пространствено свързани, с изключение на санитарно-хигиенните помещения.

(2) Функционалното разпределение на помещенията в жилището и обзавеждането му трябва да позволяват улеснено обитаване.

Чл. 77. (1) До отделните функционални елементи на жилището се осигурява достъпен маршрут с широчина най-малко 90 cm, която може да бъде намалена до 80 cm в продължение на най-много 60 cm (например при врати) (фиг. 38).

Фиг. 38. Намаляване на широчината на достъпния маршрут

(2) Необходимата свободна площ за завъртане и маневриране с инвалидна количка е с диаметър 150 cm.

(3) Подовите настилки, в т.ч. текстилните настилки, се изпълняват при спазване изискванията на чл. 6, ал. 1, т. 4 и чл. 38, ал. 4 .

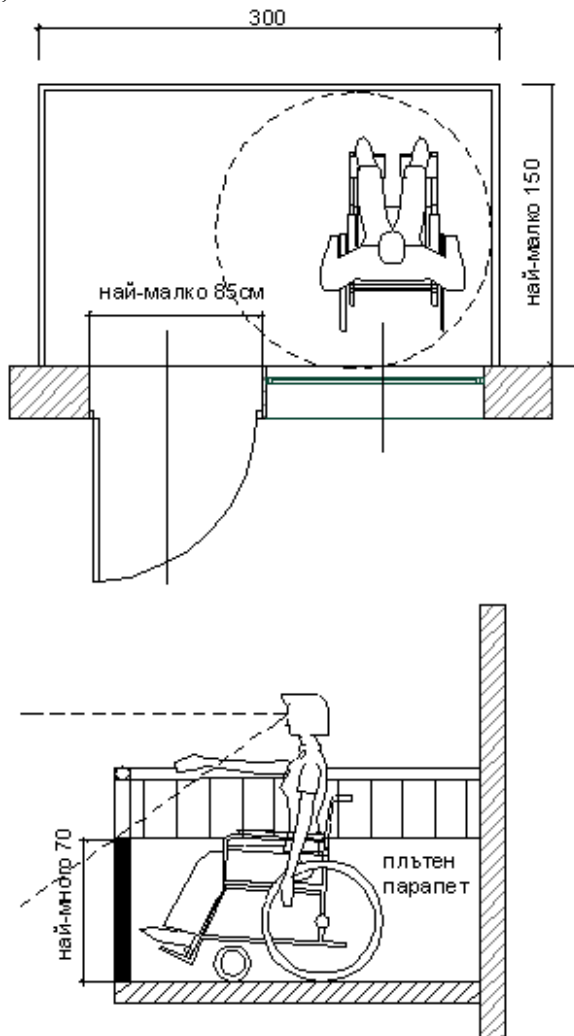
(4) Входната врата на жилището се оразмерява със светла ширина не по-малка от 100 cm, а вътрешните врати - със светла ширина не по-малка от 80 cm. Дръжките на входните врати трябва да са удобни за хващане, монтирани на височина 90 cm от нивото на пода и ползването им да не води до усилие.

(5) Подът пред входната врата на жилището се изпълнява при спазване изискванията на чл. 37, ал. 4 .

Чл. 78. Отворените пространства в жилищата се оразмеряват при спазване на следните изисквания:

1. балконските врати са с ширина най-малко 80 cm; височината на праговете не трябва да превишава 2 cm;

2. отворените пространства са с минимална ширина 150 cm и дължина 150 cm (фиг. 39);

Фиг. 39. Оразмеряване на достъпни отворени пространства

3. височината на балконския парапет е съобразена с изискванията за безопасност; височината на плътната част на парапета не трябва да превишава 70 cm.

Чл. 79. Всички излази на електрическите инсталации се монтират при спазване изискванията на чл. 63 .

Чл. 80. (1) Жилищните помещения (дневни, спални, детски стаи, трапезарии) се оразмеряват в зависимост от приетото конкретно архитектурно решение, съобразено с желанието на обитателите за разделно или съвместно ползване.

(2) Във входното преддверие, антретата и коридорите се спазват изискванията за

достъпност и пряка функционална връзка с помещенията в жилището.

(3) При оразмеряването на жилищните помещения се спазват изискванията за минимално допустимите площи и размери за осъществяване на ежедневните дейности на хора в инвалидни колички.

(4) Изискванията към жилищните, спомагателните и обслужващите помещения се определят съгласно приложението към наредбата.

ДОПЪЛНИТЕЛНИ РАЗПОРЕДБИ

§ 1. Изискванията на тази наредба се прилагат за следните групи хора с увреждания:

1. хора с увреждания на опорно-двигателния апарат, на тялото и/или на долните крайници, както и на тялото и горните крайници, в т.ч.:

а) хора, които могат да се движат със или без чужда помощ и с технически помощни средства (бастун, патерици, рамка);

б) хора, които не могат да се движат със или без чужда помощ и които се придвижват с ръчна или механична инвалидна количка;

2. хора с увреждания на слуха и зрението, затруднени или ограничени в неадаптирана селищна среда, в т.ч.:

а) хора с частично или напълно увредено зрение, които се ориентират, разчитайки изцяло на слуха, осезанието и обонянието си;

б) хора с частично или напълно увреден слух, които се ориентират, разчитайки изцяло на зрението, осезанието и обонянието си;

в) хора с частично или напълно увредено зрение и слух;

3. хора с неспособност за адекватно възприемане и преценка на окръжаващата ги среда, които поради психично заболяване или забавено умствено развитие са затруднени или ограничени в неадаптирана селищна среда;

4. хора с комбинирани увреждания по т. 1 - 3.

§ 2. По смисъла на наредбата:

1. "Достъпна среда" е среда в урбанизираните територии, която позволява на всеки човек със или без увреждания да я ползва възможно най-свободно и самостоятелно.

2. "Достъпен маршрут" е пътят на придвижване, който човек с увреждания по § 1 може да ползва възможно най-свободно и самостоятелно.

3. "Достъпен вход" е вход, който се ползва безпрепятствено от цялото население, включително от хората с увреждания.

4. "Достъпен маршрут до сграда или съоръжение" е достъпен маршрут от улици и пешеходни зони, спирки на превозните средства от редовните линии за обществен превоз на пътници, зони за качване и достъпни паркинги до достъпни входи на сгради или съоръжения.

5. "Достъпен маршрут в сграда или съоръжение" е достъпен маршрут от достъпни входи до всички достъпни елементи на сградата или съоръжението.

6. "Одит по достъпност" е оценка на елементите на средата в урбанизираните територии по отношение възможността за тяхното използване от цялото население, в т.ч. от хората с увреждания.

7. "Опасни зони" са общи помещения, влизането в които може да предизвика подхлъзвания, падания, удари, изгаряния, токови удари, експлозии (помещения за електрически и топлинни инсталации, устройства за загряване на вода и отоплителни инсталации).

ПРЕХОДНИ И ЗАКЛЮЧИТЕЛНИ РАЗПОРЕДБИ

§ 3. Тази наредба се издава на основание чл. 107, т. 5 и чл. 169, ал. 3 от Закона за устройство на територията (обн., ДВ, бр. 1 от 2001 г.; изм. и доп., бр. 41 и 111 от 2001 г., бр. 43 от 2002 г., бр. 20 и 65 от 2003 г.) във връзка с чл. 27, т. 2 от Закона за защита, рехабилитация и социална интеграция на инвалидите и отменя Наредба № 1 от 1995 г. за изграждане на среда в населените места с оглед ползването ѝ от инвалиди (ДВ, бр. 112 от 1995 г.).

§ 4. Наредбата влиза в сила в едномесечен срок от обнародването ѝ в "Държавен вестник".

§ 5. Указания по прилагане на наредбата дава министърът на регионалното развитие и благоустройството.

НАРЕДБА за отменяне на Наредба № 6 от 2003 г. за изграждане на достъпна среда в урбанизираните територии (ДВ, бр. 109 от 2003 г.)

(ДВ, бр. 54 от 2009 г.)

Параграф единствен. Отменя се Наредба № 6 от 2003 г. за изграждане на достъпна среда в урбанизираните територии (ДВ, бр. 109 от 2003 г.).

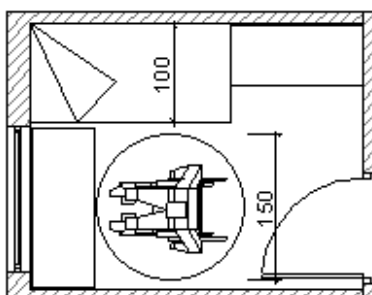
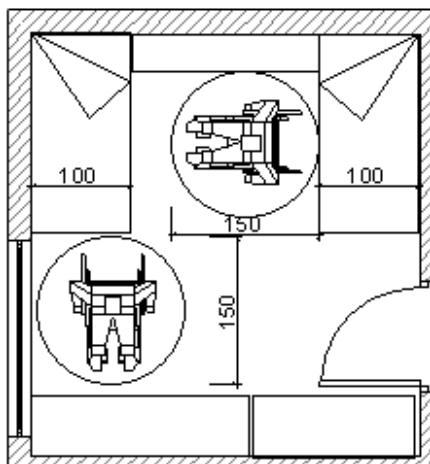
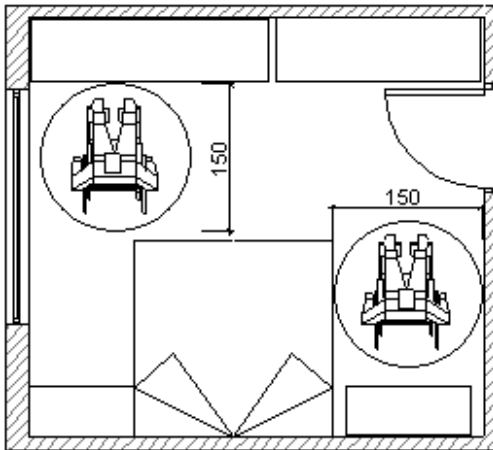
Приложение

към чл. 80, ал. 4

Изисквания към жилищните, спомогателните и обслужващите помещения

1. Спалното помещение се оразмерява и обзавежда, като се спазват следните специфични изисквания (фиг. А):

1.1. леглото е с широчина най-малко 100 см, като височината му съвпада с височината на седалката на инвалидната количка;

Фиг. А. Оразмеряване и обзавеждане на достъпно спално помещение

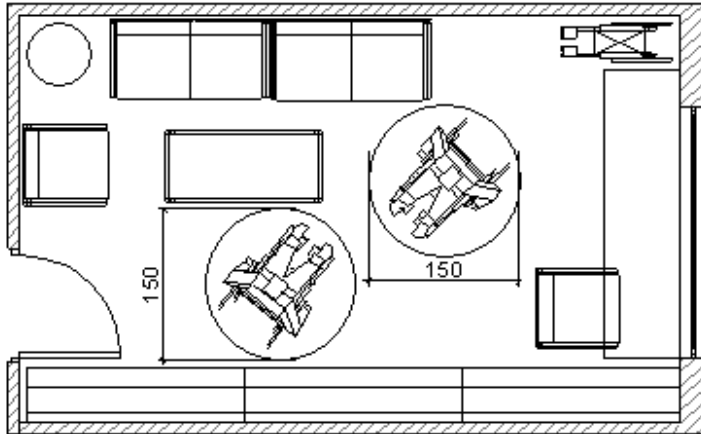
1.2. от едната или от двете дълги страни на леглото и от късата му страна (в зависимост от увреждането на обитателя) се осигурява свободна площ с диаметър 150 см;

1.3. пред останалите елементи на обзавеждането (нощно шкафче, тоалетка,

гардероб, свободно място за четене и занимания и др.) се осигурява свободна площ с размери 75 cm на 120 cm за безпрепятствено доближаване до тях с инвалидна количка или свободна площ за маневриране с диаметър 150 cm;

1.4. ползването на елементите на обзавеждането по т. 1.3 се съобразява с възможността за достъпност във височина от 40 до 120 cm от нивото на пода.

2. Помещението за дневно пребиваване и отдих се оразмерява и обзавежда при спазване на следните специфични изисквания (фиг. Б):

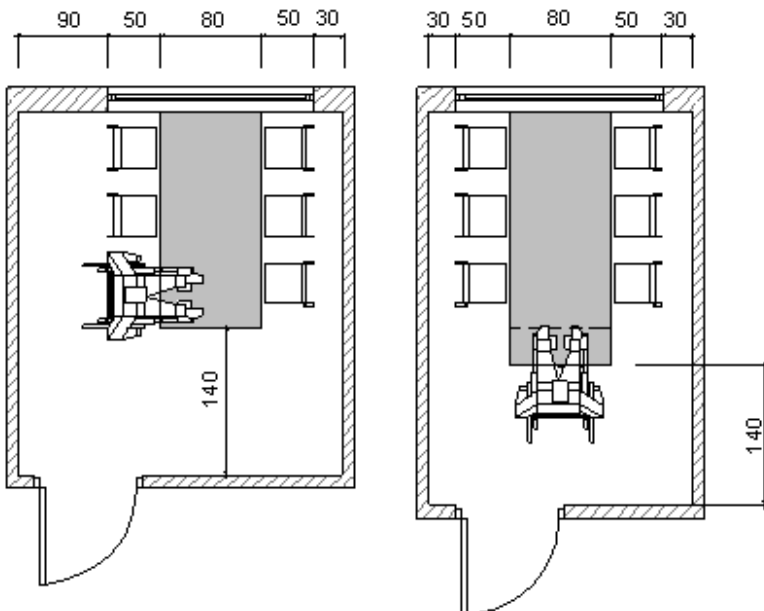
Фиг. Б. Оразмеряване и обзавеждане на достъпно помещение за дневно пребиваване и отдих

2.1. към групата мебели за седане се предвижда свободна площ с диаметър 150 cm за безопасно преместване от инвалидна количка на съседно място за седане, разположено на височина 50 cm от нивото на пода;

2.2. за останалите елементи на обзавеждането (библиотека, телевизионен шкаф и др.) се спазват изискванията на т. 1.3 и 1.4;

2.3. осигуряват се условия за ползване на помещението от двама посетители в инвалидни колички.

3. Помещението за хранене се оразмерява и обзавежда, като се спазват следните специфични изисквания (фиг. В):

Фиг. В. Оразмеряване и обзавеждане на достъпно помещение за хранене

3.1. до помещението за хранене се осигурява достъпен маршрут;

3.2. спазват се изискванията за достъпност съгласно чл. 49, ал. 1, т. 3

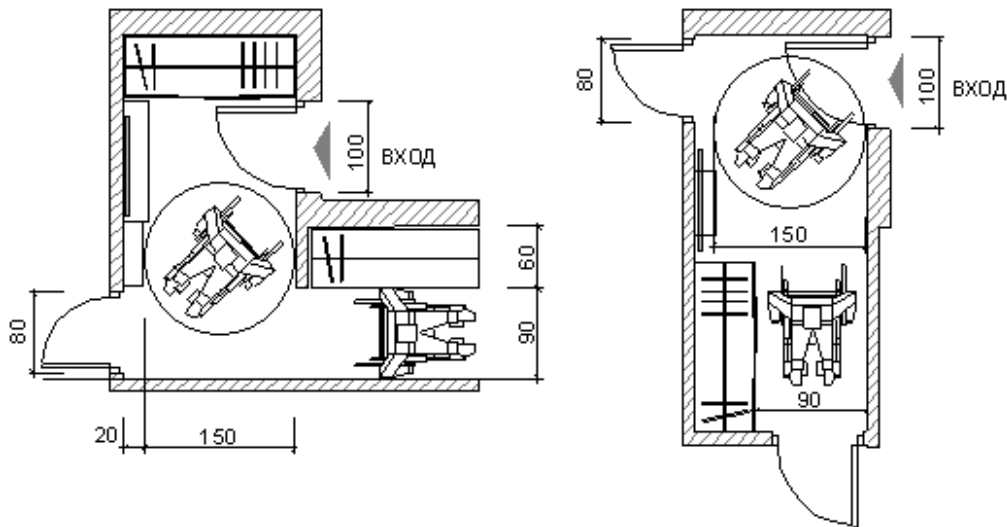
и 4 ;

3.3. в съседство с мястото за хранене се предвижда площ за разполагане на мобилна маса за сервиране;

3.4. мястото за хранене и мястото за дневно пребиваване и отдих могат да бъдат разположени в съседство.

4. Помещението за професионални занимания се оразмерява и обзавежда в зависимост от тяхната специфика, което определя и начина на разполагането му в жилището, при съобразяване с възможностите за неговото отделяне като самостоятелно помещение.

5. Елементите на обзавеждането (гардероби, закачалки за дрехи, шкафчета за обувки и др.) във входното преддверие се разполагат така, че да е възможно свободно придвижване и маневриране с инвалидна количка (фиг. Г).

Фиг. Г. Оразмеряване и обзавеждане на достъпно входно антре

6. Кухненското помещение се оразмерява и обзавежда в зависимост от спецификата на увреждането и възможността за придвижване и маневриране с инвалидна количка при спазване на следните изисквания:

6.1. разстоянието между срещуположни шкафове, плотове, уреди или стени да е 150 cm;

6.2. пред уредите да има свободна подова площ с размери 75 cm на 120 cm;

6.3. кухненските плотове отговарят на следните изисквания:

6.3.1. най-малко един участък от плота с дължина 75 cm да е на височина не повече от 80 cm от нивото на пода;

6.3.2. под плота да има свободно пространство за коленете с ширина 75 cm и дълбочина 50 cm;

6.3.3. дебелината на плота и поддържащата го конструкция да е най-много 5 cm;

6.3.4. под плота не може да има остри или абразивни повърхности;

6.3.5. подовото покритие да е разположено под плота, достигайки до стената на помещението;

6.4. кухненската мивка се оразмерява при спазване на следните изисквания:

6.4.1. мивката и плотът около нея се монтират на височина не повече от 80 cm, мерено от горния ръб на плота до нивото на пода;

6.4.2. мивката и плотът около нея са с ширина 75 cm;

6.4.3. най-малко едно от коритата на мивката е с дълбочина не по-голяма от 17 cm;

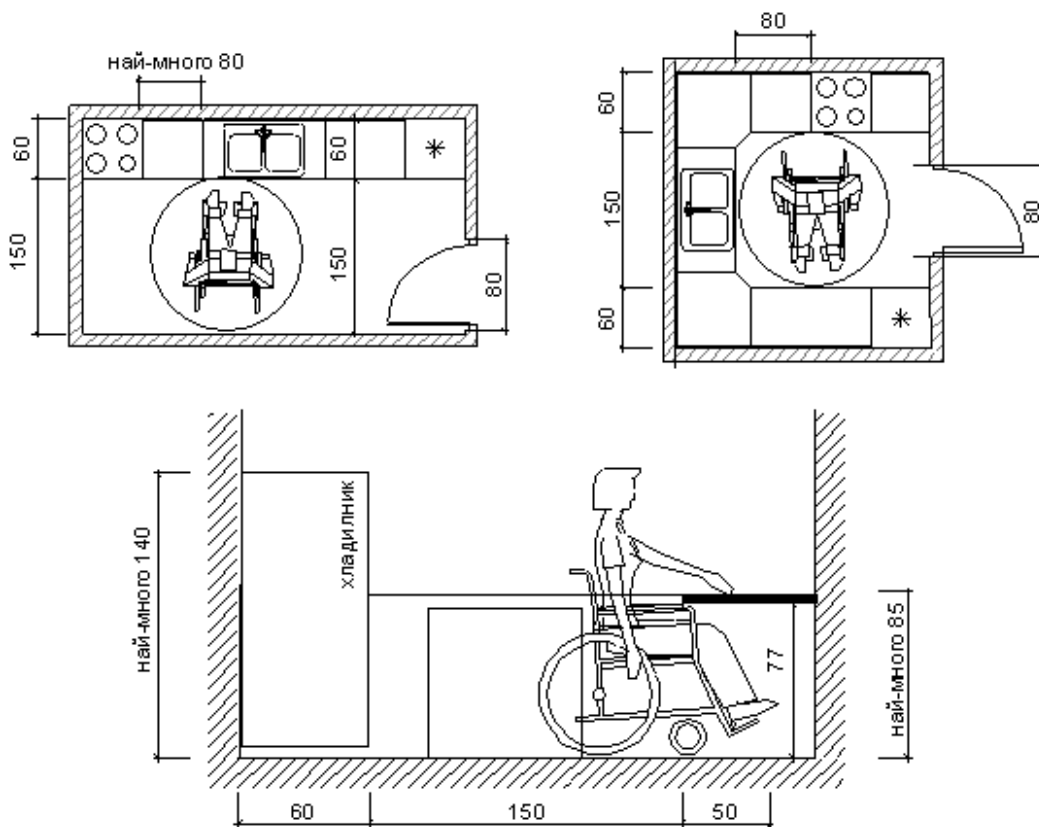
6.4.4. разстоянието между мивката и печката е 80 cm;

6.4.5. под мивката не може да има остри или абразивни повърхности;

6.4.6. използването на крановете да става с една ръка без усилие;

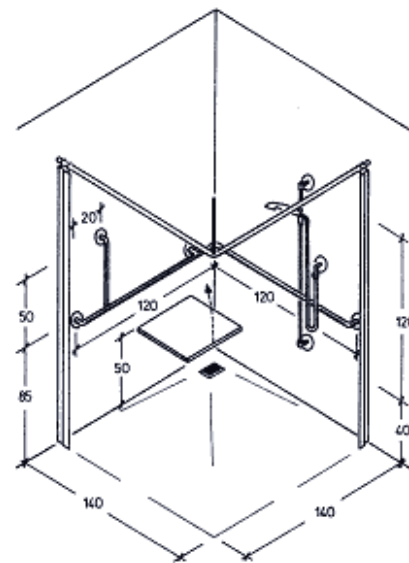
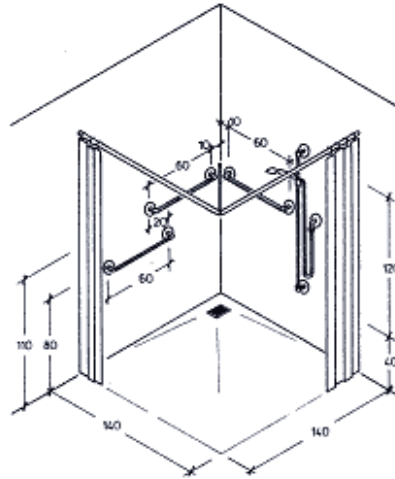
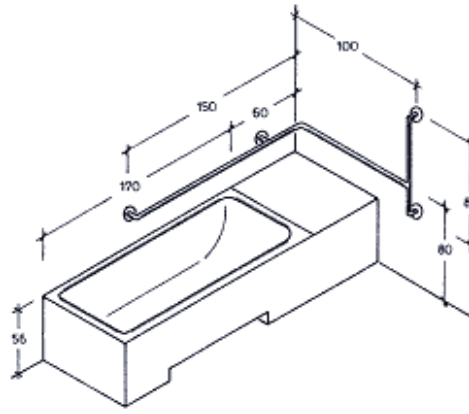
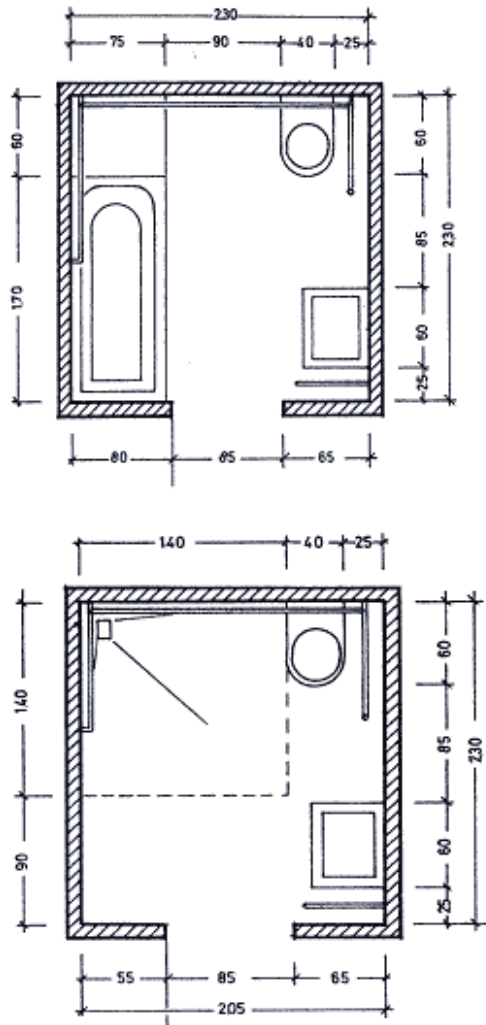
6.5. за удобство хладилникът се разполага срещу основното работно място или встрани от него, като достъпната му част е на височина не по-голяма от 140 cm от нивото на пода;

6.6. кухненските шкафове се разполагат съобразно изискванията за достъпност (фиг. Д).

Фиг. Д. Оразмеряване и обзавеждане на достъпно кухненско помещение

7. Санитарно-хигиенните помещения в жилищата за хора с увреждания се проектират като тоалетни, бани и бани-тоалетни при спазване на изискванията за достъпност (фиг. Е).

Фиг. Е. Оразмеряване на достъпни санитарно-хигиенни помещения

8. Самостоятелните тоалетни се оразмеряват и обзавеждат съгласно изискванията на чл. 69 , 71 и 72 .

9. При оразмеряването на бани се спазват изискванията на чл. 69, ал. 2, 3 и 4 .

10. При обзавеждането на бани се спазват следните изисквания:

10.1. ваната се монтира неподвижно на височина 50 см, мерено от нивото на пода до горния ѝ ръб;

10.2. към ваната се предвижда седалка с широчина 40 см, която се разполага във или извън нея в челната ѝ част и по цялата ѝ широчина;

10.3. на стените около ваната се монтират ръкохватки, които се разполагат и оразмеряват в зависимост от местоположението на седалката;

10.4. когато в банята се предвижда душ-кабина, се спазват изискванията на чл. 74, ал. 3, т. 1 - 6 ;

10.5. другите елементи на санитарното обзавеждане (мивка, биде) и аксесоарите се разполагат при спазване изискванията на чл. 72 .

11. При оразмеряването и обзавеждането на бани-тоалетни се спазват изискванията на чл. 69 , 72 и чл. 85, ал. 4 .

12. Когато в жилището се предвижда помещение за домакински дейности (пране, гладене и др.), то трябва да отговаря на следните изисквания:

12.1. пералната машина и сушилнята да са с предно зареждане, като пред тях се осигурява свободна подова площ с размери 75 см на 120 см;

12.2. най-високата оперативна част на машината да е на разстояние не повече от 120 см от нивото на пода при фронтален достъп и не повече от 135 см при страничен достъп.

13. Складовото помещение (дрешник, килер и др.) отговаря на следните изисквания:

13.1. помещението да е оразмерено така, че извън обзавеждането да се предвиди пространство за маневриране с инвалидна количка;

13.2. рафтовете, стелажите, шкафовете и др. да са закрепени неподвижно на височина от 40 до 135 см от нивото на пода.